

**ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDEKİ BİREYSEL
SES EĞİTİMİNDE TÜRK HALK EZGİLERİNİN
KULLANILMA DURUMLARI**

Banu Saraç Çetin

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EYLÜL, 2016

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 1 (bir) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Banu
Soyadı : SARAÇ ÇETİN
Bölümü : Müzik Eğitimi Bilim Dalı
İmza :
Teslim tarihi : .../10/2016

TEZİN

Türkçe Adı : Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki Bireysel Ses Eğitiminde
Türk Halk Ezgilerinin Kullanılma Durumları

İngilizce Adı : Utilization Turkish Folk Tunes on Individual Voice Training
In Anatolian Fine Arts High School

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Banu SARAÇ ÇETİN

İmza :.....

JÜRİ ONAY SAYFASI

Banu SARAÇ ÇETİN tarafından hazırlanan “Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki Bireysel Ses Eğitimi Derslerinde Türk Halk Ezgilerinin Kullanılma Durumları” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKPINAR

.....

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan: Yrd. Doç. Dr. Kaan YÜKSEL

.....

Devlet Konservatuvarı, Başkent Üniversitesi

Üye: Yrd. Doç. Dr. Selçuk BİLGİN

.....

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Tez savunması Tarihi: 30/09/2016

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olması için şartlarını yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdür V.

.....

TEŞEKKÜR

Araştırmamı oluşma sürecinde bana her zaman destek olmuş olan, her aradığımda bana yardımlarını esirgemeyen danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKPINAR'a müzik kariyerime başladığımdan beri, bana eğitim verip bildiklerimi borçlu olduğum hocalarım Prof. Mustafa YURDAKUL'a, Prof. Suna ÇEVİK'e, Prof. Dr. Ayşe Meral TÖREYİN'e, Prof. Yılmaz ŞENDURUR'a, Yrd. Doç. Dr. Selçuk BİLGİN'e, Yrd. Doç. Dr. Serap YÜKRÜK'e, Gökay PEHLİVAN'a, kuzenim Melih GEZMİŞ'e, tezimi düzenlememde yardımcı olan arkadaşım Yrd. Doç. Dr. A. Semih BİREL'e, Yrd. Doç. Dr. Serkan DÜZ'e okul müdürüm Sibel BOZDOĞAN'a beni büyüten her zaman yanımda olan annem ve babam Arzu SARAÇ'a, Turan SARAÇ'a, kardeşlerim Serdar SARAÇ'a ve Alptuğ SARAÇ'a bana destek olan eşim İsmail ÇETİN'e, oğlum Toprak Kağan ÇETİN'e teşekkürlerimi sunarım.

**ANADOLU GÜZEL SANATLAR LİSELERİNDEKİ BİREYSEL SES
EĞİTİMİNDE TÜRK HALK EZGİLERİNİN KULLANILMA
DURUMLARI**

Banu Saraç Çetin
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Eylül 2016

ÖZ

Bu çalışmada Güzel Sanatlar Liselerindeki bireysel ses eğitimi dersinde Türk Halk Ezgilerinin kullanılma durumları araştırılmıştır. Bulguların güvenilir ve sağlam verilere dayandırılabilmesi için Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan bireysel ses eğitimi öğretmenleri ve 12.sınıf öğrencilerinden oluşan 2 örneklem grubu oluşturulmuştur. Birinci örneklem grubunda Türkiye'nin 7 ayrı bölgesinden 7 öğretmen, ikinci örneklem grubunda ise 148 öğrenci bulunmaktadır. Her iki gruba ait veriler anket yöntemi ile toplanmış, bulgular ise temel istatistik yöntemlerle açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler : Türk halk ezgileri, bireysel ses eğitimi
Sayfa Adedi : 70
Danışman : Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKPINAR

UTILIZATION TURKISH FOLK TUNES ON INDIVIDUAL VOICE TRAINING İN ANATOLIAN FINE ARTS HIGH SCHOOLS

Banu Saraç Çetin

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

September 2016

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate utilization Turkish folk tunes on individual voice training course in Anatolian Fine Arts High Schools. Two sample groups were formed out of individual voice training teachers who work and students who study at 12th class in Anatolian Fine Arts High Schools to serve valid and reliable data. The first sample group consisted of 7 randomly selected teachers from 7 different regions of Turkey, the second group was composed of 148 randomly selected students. The data belong to both groups were obtained by the survey method and the results were explained by the statistical methods.

Key Words : Turkish folk tunes, individual voice training
Number of Pages : 70
Supervisor : Assist. Prof. Dr. Mehmet AKPINAR

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xv
BÖLÜM I	
GİRİŞ	1
1.1. Eğitim	1
1.2. Müzik.....	1
1.2.1. Müzik Eğitimi.....	2
1.2.1.1. Genel Müzik Eğitimi.....	2
1.2.1.2. Özenen Müzik Eğitimi	2
1.2.1.3. Mesleki Müzik Eğitimi.....	3
1.3. Güzel Sanatlar Liseleri	3
1.4. Ses	4
1.4.1. Ses Türleri	5
1.4.2. Sesin Fiziksel Özellikleri	6
1.4.3. Sis Sisteminin Oluşumu.....	7
1.5. Ses Eğitimi.....	11
1.5.1. Ses Eğitiminin İlke ve Amaçları	11
1.5.2. Ses Eğitiminde Duruş ve Solunum Çalışmaları	12
1.5.3. Ses Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar	14
1.6. Bireysel Ses Eğitimi.....	17
1.6.1. Bireysel Ses Eğitimi Programı	17
1.7. Türk Halk Müziği	18

1.7.1. Türk Halk Müziğinde Türkü Çeşitleri ve Müzik Türleri.....	20
1.7.2. Türk halk Müziğinde Usuller	22
1.7.3. Türk Halk Müziğinde Kullanılan Ayak Dizileri.....	24
1.7.4. Türk Halk Müziğinde Kullanılan Çalgılar.....	25
1.8. Problem Durumu	26
1.9. Araştırmanın Amacı	26
1.10. Araştırmanın Önemi.....	26
1.11. Varsayımlar	27
1.12. Sınırlılıklar.....	27
1.13. İlgili Araştırmalar	27
BÖLÜM II	
YÖNTEM.....	29
2.1. Araştırmanın Modeli	29
2.2. Evren ve Örneklem	29
2.3. Veri Toplama Teknikleri.....	29
2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	30
BÖLÜM III	
BULGULAR VE YORUMLAR	31
3.1. Güzel Sanatlar Lisesi Öğretmenlerine Yönelik Anket Sorularına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	31
3.2. Güzel Sanatlar Lisesi 12. Sınıf Öğrencilerine Yönelik Anket Sorularına İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	45
BÖLÜM IV	
SONUÇ VE ÖNERİLER	55
4.1. Sonuçlar	55
4.1.1. Güzel Sanatlar Liselerinde Bireysel ses Eğitimi Dersini Yürüten Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine Yönelik Sonuçlar	55
4.1.2. Bireysel Ses Eğitimi Öğretmenlerinin Türk Halk Ezgilerinden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri Doğrultusunda Oluşan Sonuçlar.....	55

4.1.3. Bireysel ses Eğitimi Dersi Gören 12. Sınıf Öğrencilerinin Türk Halk	
Ezgilerinden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri	
Doğrultusunda Oluşan Sonuçlar	57
4.2. Öneriler	57
KAYNAKLAR.....	59
EKLER.....	61
Ek 1. Öğretmen Anket Formu	62
Ek 2. Öğrenci Anket Formu	67

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Öğretmenlerin “Lisans Döneminizde Eğitim Gördüğünüz Ana Çalgınız Hangisidir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	31
Tablo 2. Öğretmenlerin “Kaç Yıldır Güzel Sanatlar Liselerinde Bireysel Ses Eğitimi Dersine Girmektesiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	32
Tablo 3. Öğretmenlerin “Bölümünüzde Ses Eğitimi İçin Hazırlanmış Bireysel Öğretim Programı Var Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları	32
Tablo 4. Öğretmenlerin “Mevcut Programın Dışında Daha Ayrıntılı Bireysel Ses Öğretim Programı Hazırlamaya Gereksinim Var Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları.....	33
Tablo 5. Öğretmenler “Bireysel Ses Eğitimi Dersi Öğretim Programınızda Yer Alan Kazanımlar Ne Derecede Gerçekleşmektedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	33
Tablo 6. Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersi Öğretim Programının Geliştirilmesine Yönelik Olarak Görüş ve Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	34
Tablo 7. Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabında Bulunan Egzersiz ya da Eserler, Bireysel Ses Eğitimi Dersinin Kapsam ve İçeriği Bakımından Yeterli Midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	34
Tablo 8. Öğretmenlerin “Haftada Bir Saat Olarak Gerçekleştirilen Bireysel Ses Eğitimi Ders Saatinin Yeterli Olduğunu Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	35
Tablo 9. Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitimi Kitabında Yer Alan Eserlerin Öğrencilerin Yaş ve Seviyelerine Uygun Olduğunu Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	35

Tablo 10. Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitimi Öğretim Programında Halk Ezgilerine Yönelik Kazanımların Yeteri Kadar Yer Aldığını Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	36
Tablo 11. Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitiminde Tonal Etüt ve Eserlerin Yanı Sıra Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Modal Etüt ve Eserlere de Yer Verilmeli Midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	36
Tablo 12. Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Kullanılan Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserler Söyleme Açısından Zorluk Oluşturmakta Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	37
Tablo 13. Öğretmenlerin “Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserlerin Üzerinde Tartım Sadeleştirmesinin Yapılması Eserin Orijinalliğini Bozmakta Mıdır” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	37
Tablo 14. Öğretmenlerin “Bireysel Ses Öğretimine İlişkin Olarak, Türk Halk Ezgilerimizden Düzenlenmiş Yeterli Sayı ve Nitelikte Etüt ve Eser Olduğunu Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	38
Tablo 15. Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitiminin Dağarcık Gelişimine Katkı Sağlamak Amacıyla Yapılacak Çalışmalarda, Halk Ezgilerimizden Düzenlenmiş Nitelikli Türkü, Şarkı Gibi Sözlü Eserlerden de Örnekler Verilmeli Midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	38
Tablo 16. Öğretmenlerin “Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserlerde Sıkça Rastlanan, 10/8, 9/8, 7/8, ve 5/8’lik Gibi Aksak Usuller İcra Zorluğu Oluşturup, Bireysel Ses Eğitimi Sürecini Olumsuz Yönde Etkiler Mi?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	39
Tablo 17. Öğretmenlerin “Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserler Daha Çok Sıra Seslerden Oluşup ve Belli Bir Seyir Özelliği Taşıdığı İçin Kolay Ezberlenir. Bu Durum Bireysel Ses Öğretimine Olumlu Yönde Katkı Sağlar Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	39
Tablo 18. Öğretmenlerin “Bireysel Ses Öğretimine Yönelik Olarak Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Olan Eserlerin, Akademik ve Evrensel Anlamdaki Geçerliği Ne Ölçüdedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	40
Tablo 19. Öğretmenlerin “Türk Halk Ezgileri Düzenlenip ya da Uyarlandığında Eğitim Müziği Olarak Kullanılabilme Derecesi Nedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	40

Tablo 20. Öğretmenlerin “Türk Halk Ezgilerine Karşı İlgi Durumunuz Ne Ölçüdedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	41
Tablo 21. Öğretmenlerin “Öğrencilerinizden Zaman Zaman Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserleri, Söyleme ve Yorumlamaya Yönelik Bir Talep Geliyormu?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	41
Tablo 22. Öğretmenleri “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde, Öğrencilerinize Onların Meslek Yaşantılarında Kullanabilecekleri, Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserlere Yer Verebiliyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları.....	42
Tablo 23. Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitime Katkı Sağlayacağı Düşüncesiyle Makamsal Tarzda Beste ya da Düzenleme Yapar Mısınız?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları	42
Tablo 24. Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitimi İçin Düzenlenen Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserlerde Söyleme Kolaylığı Oluşturması Açısından, Zaman Zaman Tartım Sadeleştirilmesi Yapılmaktadır. Bu Durum Öğrenci Açısından Olumlu Mudur?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	43
Tablo 25. Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserleri Kullanırken Öğrencilerin Yaşadıkları Zorluklar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	43
Tablo 26. Öğretmenlerin “Öğrencilerinizi Ders Dışında Gözlemlediğiniz Kadarıyla Daha Çok Hangi Tür Müzikleri Seslendirmeyi Tercih Etmektedirler?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	44
Tablo 27. Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserlerin Kullanılmasına Yönelik Görüş ve Önerileriniz Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	44
Tablo 28. Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabında Bulunan Egzersiz ya da Eserler, Bireysel Ses Eğitimi Dersinin Kapsam ve İçeriği Bakımından Yeterli Midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	45
Tablo 29. Öğrencilerin “Haftada Bir Saat Olarak Gerçekleştirilen Bireysel Ses Eğitimi Ders Saatinin Yeterli Olduğunu Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	45

Tablo 30. Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabında Yer Alan Eserlerin Yaş ve Seviyelerinize Uygun Olduğunu Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	46
Tablo 31. Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitiminde Tonal Etüt ve Eserlerin Yanı Sıra Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Olan Modal Etüt ve Eserlere de Yer Verilmeli Midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	47
Tablo 32. Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserler Söyleme Açısından Zorluk Oluşturmakta Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	47
Tablo 33. Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserlerin Üzerinde Tartım Sadeleştirmesinin Yapılması Eserlerin Orijinallliğini Bozmakta Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	48
Tablo 34. Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitiminin Dağarcık Gelişimine Katkı Sağlamak Amacıyla Yapılacak Çalışmalarda, Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Nitelikli Türkü, Şarkı Gibi Sözlü Eserlerden de Örnekler Verilmeli Midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	49
Tablo 35. Öğrencilerin “Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserlerde Sıkça Rastlanan 10/8’lik, 9/8’lik,7/8’lik ve 5/8’lik Gibi Aksak Usuller Söyleme Zorluğu Oluşturup, Bireysel Ses Eğitimi Sürecini Olumsuz Yönde Etkiler Mi?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	49
Tablo 36. Öğrencilerin “Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserler Daha Çok Sıra Seslerden Oluşup ve Belli Bir Seyir Özelliği Taşıdığı İçin Kolay Ezberlenir. Bu Durum Bireysel Ses Eğitime Olumlu Yönde Katkı Sağlar Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	50
Tablo 37. Öğrencilerin “Bireysel Ses Öğretimine Yönelik Olarak Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Olan Eserlerin Akademik ve Evrensel Anlamdaki Geçerliliği Ne Ölçüdedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	50
Tablo 38. Öğrencilerin “Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserlere Karşı İlgi Durumunuz Nedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	51

Tablo 39. Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi İçin Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Ezgilerde Söyleme Kolaylığı Oluşturması Açısından, Zaman Zaman Tartım Sadeleştirmesi Yapılmaktadır. Bu Durum Öğrenci Açısından Olumlu Mudur?” Sorusuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı	52
Tablo 40. Öğrencilerin “Konserlerinizde, Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserlere Yer Verebiliyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı	52
Tablo 41. Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserleri Seslendirirken Yaşadığınız Zorluklar Var Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	53
Tablo 42. Öğrencilerin “Ders Dışında Hangi Tarzda Müzik Dinlemeyi Seversiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	53
Tablo 43. Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde En Çok Kullandığınız Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserler Hangileridir?” Sorusuna Verdikleri Cevaplar.....	54
Tablo 44. Öğrencilerin “Görüş ve Önerileriniz Varsa Lütfen Belirtiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	54

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Solunum aygıtı	7
Şekil 2. Solunum aygıtı	8
Şekil 3. Titreşim aygıtı	9
Şekil 4. Titreşim aygıtı	9
Şekil 5. Titreşim aygıtı	10

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Eğitim

Eğitim bireyin dış çevrelerden edindikleri ile kendi içsel dinamiklerin bileşke davranışları biçiminde oluşan bilgi ve beceri birikimleriyle, karşılaştığı sorunları çözücü, çevreye uyum sağlatıcı, üretici ve özgürleştirici etkileşimler bütünüdür (Günay, 2011, s. 87).

1.2. Müzik

Müzik yunanca musiketechné yani meleklerin sanatı olarak bilinmektedir. Bu deyim, müzik sanatına yüceltici bir anlam yükler. Bütün sanatlar gibi müziğin de insanüstü gibi görünen yaratıcı gizleri vardır; ancak onları açığa kavuşturmak için müzik sanatını bütünüyle kavrayan nesnel ve yalın bir tanımdan yola çıkmak gerekir. Müzik doğanın sunduğu ses malzemesini seçmek onlara düzen vermek ve elde edilen müzik sesleri ile bileşimler yaratmak üzere insanın hayatla bağlantılı olarak tasarımı yaptığı zihni (bilişsel), hareketi (devinışsel) ve hissi(duygusal) üretimdir (Say, 2012, s. 357).

Müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür (Uçan, 1994, s. 1).

Müzik; Kelimeler ile anlatılması mümkün olmayan duygularımızı, heyecanlarımızı, bu duygu ve heyecanları sezdirecek, duyuracak tarzda tertiplenmiş sesler aracılığıyla başka ruhlara aksettirme sanatıdır (Saygun, 1958, s. 1).

1.2.1. Müzik Eğitimi

Bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma bireyin müziksel davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme veya geliştirme sürecidir (Uçan, 2005, s. 30).

Müzik eğitiminde amaç; öğrencinin müziksel algılama yeteneğini farklılaştırıp çeşitlendirmeli, öğrenciyi belli koşullandırmaların ürünü olan tek yanlı müzik yapma üretme ve dinleme alışkanlıklarından kurtarmalı, öğrenciyi müziğin çeşitli, çok yönlü tını özelliklerine, yapı taşlarına, kuruluş biçimlerine ve etki alanlarına açmalı, öğrenciye müzikle ilişkilerinde daha yüksek düzeyde bir bilinçlilik ve eleştirme gücü kazandırmalı, bir çalgı, bir plak ya da kaset, müzikle ilgili bir kitap ya da kaynak seçiminde ve bir müzik eserini ya da etkinliğini eleştirip değerlendirmesinde öğrenciye yardımcı olacak bireysel müzik yeteneklerini geliştirmeli, öğrencinin değişik türdeki müzik çalışma ve etkinliklerine etkin katılımını sağlamalıdır. Müzik eğitimi, temelde; genel müzik eğitimi, özengen (amatör) müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi olmak üzere üç ana kola ayrılır.

1.2.1.1. Genel Müzik Eğitimi

Genel müzik eğitimi iş, meslek, okul, bölüm, kol, dal ve program ayırım gözetmeksizin her aşamada, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup sağlıklı ve dengeli bir yaşam için asgari ve ortak müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar. Genel müzik eğitimi, genellikle ilköğretim öncesinde anaokulu öğretmeni, ilkokulda sınıf öğretmeni, ortaokul ve lisede müzik öğretmeni tarafından okutulur. Üniversitelerde ise müzik okutmanı veya öğretim görevlisi tarafından yürütülür (Uçan, 2005, s. 31).

1.2.1.2. Özengen Müzik Eğitimi

Özengen müzik eğitimi; müziğe ya da müziğin belli bir dalına özengence ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışları kazandırmayı amaçlar. Özengen müzik eğitimi, herhangi bir düzeyde, zorunlu değildir; tam aksine ilgi, istek ve yatkınlık ile etkin bir katılım için gerekli fırsat ve olanaklara bağlı olup seçmelidir.

Özengen müzik eğitimi, ilkokul, ortaokul ve liselerde daha çok, eğitsel müzik kol çalışmaları, seçmeli ses ve çalgı toplulukları, seçmeli koro ve orkestra çalışmaları, seçmeli bireysel ve toplu müzik kursları, isteğe bağlı müzik etkinlikleri ve müzik yarışmaları yoluyla gerçekleşir. Üniversitelerde ise serbest ya da boş zamanları değerlendirmek amacıyla isteğe bağlı olarak yürütülen bireysel ya da toplu müzik yapma çalışmaları yoluyla gerçekleşir (Uçan, 2005, s. 31).

1.2.1.3. Mesleki Müzik Eğitimi

Müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar. Mesleki müzik eğitimi görececek kişide, öncelikle, seçilen kol, dal, iş ya da mesleğin getirdiği boyutlarda ve asgari yeterlikte olmak üzere, belirli yetenek düzeyi ve kapasitesi aranır. Kişinin söz konusu yetenek düzeyi ve kapasitesi belli bir tercih ve ön kayıt sonrası yapılan yetenek sınavında gerçekleştirilen sınama, eleme, sıralama, seçme ve bunları izleyen yerleştirme işlemleriyle belirlenir (Uçan, 2005, s. 31).

1.3. Güzel Sanatlar Liseleri

Güzel Sanatlar ve Spor liseleri, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ve 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkındaki Kanun'a dayanarak, mesleki müzik eğitimi kapsamında eğitim-öğretim faaliyetlerini yürüten güzel sanatlar ilk olarak 1989 yılında İstanbul'da Avni Akyol Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi olarak açılmıştır. Güzel Sanatlar liseleri, 4 yıl öğrenim veren yatılı, gündüzlü ve karma okullardır; öncelikle güzel sanatlarla ilgili yükseköğretim kurumlarının bulunduğu yerlerde açılır. Yükseköğretim kurumlarının müzik, resim, spor bölümlerinin alt yapısını oluştururlar.

Okulun amacı;

Öğrencilerin; Türk Millî Eğitiminin genel ve özel amaçları yanı sıra güzel sanatlar alanlarında;

- a) İlgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda güzel sanatlar ile ilgili temel bilgi ve beceriler kazanmalarına yönelik eğitim-öğretim görmelerini ve alanlarında başarılı bireyler olarak yetiştirmelerini,
- b) Güzel sanatlar ile ilgili yükseköğretim programlarına hazırlanmalarını,
- c) Türk sanat, kültürüne katkıda bulunan ve başarıyla temsil eden bireyler olarak yetiştirmelerini,
- ç) İş birliği içinde çalışma ve dayanışma alışkanlığı kazanarak takım ruhu ile hareket etmelerini,
- d) Alanlarıyla ilgili araştırma yaparak yorum ve uygulama yetkinliğine ulaşabilmelerini,
- e) Millî ve milletlerarası sanatsal faaliyetleri takip ederek bilgi ve kültürlerini geliştirmelerini sağlamaktır (MEB, 2010).

1.4. Ses

Hareket eden bir cismin oluşturduğu titreşimlerin iletken bir ortam aracılığıyla işitme organımıza gelerek algılanması olgusudur. Sesin var olabilmesi için üç temel öge gerekir. Ses kaynağı, iletken ortam, işitme- algılama organları. Bu öğelerden birinin bulunmayışında ses olgusundan bahsedilemez. Ses bir cismin titreşimi ile oluşur. Sesin kaynağı oluşturduğu cisme ses kaynağı denir. Belli bir kaynaktan oluşan ses, dalgalar halinde çevreye yayılır. Ses dalgalarının yayılma hızı iletken ortamın özelliğine göre değişir. Sesin havadaki hızı saniyede 340 metredir; deniz suyunda 1490, elikte ise saniyede 5000 metredir. İletken ortam aracılığıyla işitme organlarımıza ulaşan ses beyindeki işitme merkezinde çözümlenip değerlendirilir (Say, 2012, s. 475).

Ses, insanın çevresiyle iletişim ve etkileşimde önemli bir role sahiptir. İnsan, seslerden örülmüş bir evren içinde yaşar, işittiği sesleri algılar, çözümler ve yorumlar. Uçan'a göre insan sesi ve ses organı, müzik yapma ve yaratmada en doğal, en kullanışlı, en yetkin ve en etkili araçtır (Uçan, 1994, s. 42).

Yurdakul sesin tanımını şu şekilde açıklamıştır: “Ses; karın, kaburga diyafram kaslarının denetimi ve desteğinde, gırtlaktaki ses tellerinin akciğerlerden gelen havayı titreştirerek ses dalgalarına dönüştürmesi ve bu ses dalgalarının, göğüs, gırtlak, ağız, geniz ve yüzdeki sinüs boşluklarında tınlatılması ile oluşur. Bu, başka bir anlatımla kasıklardan dudakların

ucuna kadar olan bölgedeki hemen hemen tüm organların, sesi oluşturmak için, birbirlerini destekleyerek uyum içinde çalışmaları anlamına gelmektedir”(Yurdakul, 2000, s. 3).

1.4.1. Ses Türleri

Soprano; Vokal tanımlı müzikte en tiz kadın veya genç erkek çocuk sesine verilen teknik bir isimdir. Çoğu zaman kadın vokalinin tanımlamak için kullanılmasına rağmen aynı zamanda bir çalgı topluluğunda en ince sesleri veren müzik araçları için de kullanılabilir. Soprano vokal olan şahısın nefes kontrollerini sıkı tutması esas alınır. Detone olmamak temel madde olarak sayılabilir. Soprano ses tiz register’ı en gelişmiş olan sestir.

Ses türü olarak kafa sesleri güçlüdür, geniş ve akıcı ses tonları vardır. Orta tonları diğer ses türlerine göre daha zayıftır. Bu sesin geniş teknik olanakları ve kalitesi repertuvarının çok zengin olmasını sağlamıştır.

Mezzo–soprano; Kelime anlamı orta olan mezzo, sopranoya nazaran daha koyu renkli, orta tonları daha güçlü ve genellikle dramatik sopranonun ses genişliğine sahip, yuvarlak ve dolu tınlayan bir sestir. Mezzo-sopranolar genellikle opera eserlerinde sopranolara göre ikinci derece rollerde yer alırlar.

Alto (Kontralto); Kadın ve çocuk seslerinin en kalın (pes) olanına alto (Kontralto) denir. Ses alanı sol ile ince fa arasında 2 sekizliden bir ses fazladır. Pesleri çok iyi tınlayan dolgun, yuvarlak, koyu ve gerçekten çok az bulunan bir sestir. Kontraltolar en düşük ses aralığına sahip olan seslerdir.

Tenor; Tenor sözcüğü latin kökenli tutmak anlamına gelen “tenere” sözcüğünden gelir. En tiz ya da ince erkek sesine verilen isimdir ve sıralamada baritonun hemen üstünde yer alır. Bir Tenorun ses aralığı ara do’nun bir oktav aşağısı ile bir oktav yukarısı do’dur. Standart değerler dışında en alçak nota olarak B2 (Si bemol 2) ve en yüksek nota olarak ara do’dan yukarıdaki fa’ya kadar çıkabilirler.

Bariton; Bariton insan sesleri arasında bulunan erkek insan sesi tipidir. Alçak perdelerdeki sesler için “baripsaltes”, “bariclamans”, “baricanor”, “barisonans” ve özellikle de “baritonans” gibi çok sayıda terim türetilmiştir. “Tenorla bas arasındaki orta ses türüdür. Tenora göre daha koyu, yuvarlak, sıcak bir sestir. Repertuvarı genelde si bemol-la bemol 2-la 2 arasındadır.

Bas; Basalt vokal seviyedeki insan sesidir. Her iki tarafa genişleyebilen en kalın erkek sesidir.

1.4.2. Sesin Fiziksel Özellikleri

Sesin Yüksekliği (Frekans); Bir saniyedeki titreşim dalga sayısıdır. Müzikteki seslerin tiz veya pes oluşunu belirlemek için sesin frekansları kullanılır. Bunun hesaplanması için sesin saniyedeki frekansı bulunur. Hertz (hz) diye ifade edilir. Frekanslar yükseldikçe ses inceler, alçaldıkça ses kalınlaşır. Bu nedenle kadın seslerinin frekansı, erkek seslerine göre daha fazla olmaktadır. Bu durumda kadın sesinin daha ince olduğu ortaya çıkar. Sesin frekansı iletişim hızını etkilemeyerek tiz sesler, peslere göre daha hızlı iletilir diye bir durum söz konusu değildir. İnsan kulağı yaklaşık olarak 20 ile 20.000 frekans arasındaki sesleri duyar. Müzikte kullanılan sesler ise bu kadar bir frekans sayısını kapsamaz. Ses genişliği en fazla olan çalgılardan örneğin piyanonun en kalın sesi 27.5, en ince sesi ise 4186 frekanstır.

Sesin Gürlüğü (Şiddeti); Sesin tellerinin titreşen dokunsal kitlesinin boyutları, kas yapısının gücü, esnekliği ve gerginliği, soluk basıncı, rezonans bölgelerinin anatomik yapısı ses şiddetine etki eden etmenlerdir (Çevik, 1999, s. 15).

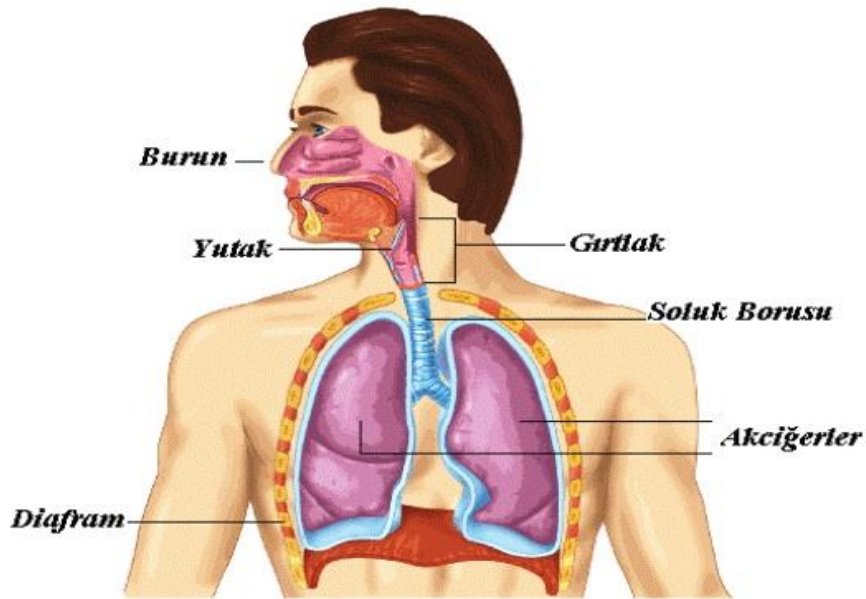
Bir ses dalgasının belli bir noktadaki ses yayılma doğrultusuna, 1cm²'lik bir yüzeye bir saniyede verdiği enerjiye ses şiddeti denir. Ses yüksekliği titreşim sayısına bağlı olduğu gibi, sesin gür yada kısık oluşu da titreşimin genişliğine bağlıdır. Titreşimin şiddeti arttıkça sesin gürlüğü artar. Ses dalgalarının genliği arttıkça, sesin yüksekliği artar. Ses şiddeti desibel cinsinden ölçülür. Kısaca (db) diye yazılır. 85 desibelin üzeri sesler insan kulağına zarar verir. Bu zarar süreye de bağlı olarak değişmektedir. Örneğin 10 saat üzeri 95 desibel seviyesindeki sese maruz kalmak kulağa zarar verirken, kısa süre 120 desibel seviyesi kulağa zarar vermez. İnsan kulağı 20 ile 20.000 Hertz arasındaki sesleri algılayabilir. 20.000'in üzeri ise ultrasonik sesler olmakla beraber bu sesler insan kulağı tarafından algılanamaz.

Sesin Tınısı (Niteliği);Sesin tınısı, titreşim kaynağına, kaynağın cinsine ve ortama göre değişiklikler gösterir. Ses tellerinin yapısı ve titreşebilme yeteneği de tınıyı etkilemektedir. Ses tınısı; ses kaynaklarında oluşan sesleri birbirinden ayıran, renk farkına sesin tınısı ya da niteliği denir. Her insanın kendine ait bir ses tınısı vardır. Bir insanın sesinin tınısını, diğer insanlardan ayıran özellikler sesin yapısı ve doğuşkanları ile ilgilidir.

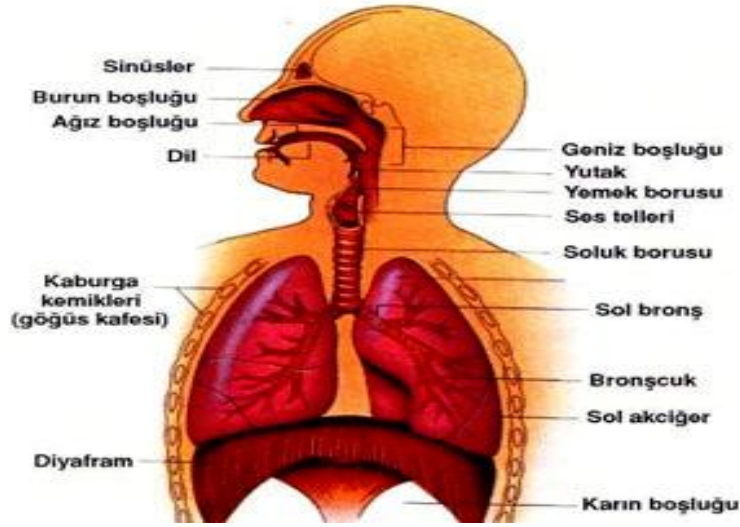
Bir sesin doğuşkanları aslında o sesin üstünde, onunla aynı anda tınlayan seslerdir. Temel ses kadar güçlü olmamaları nedeniyle onlar, tek tek açık bir şekilde duyulmaz, ama sesin niteliğini belirledikleri için önemlidirler, ayrıca sese belli bir parlaklık katarlar.

1.4.3. Ses Sisteminin Oluşumu

- Solunum Aygıtı (Aktivatör) – Üfleyici (Burun, soluk borusu, akciğerler, diyafram, kaburgalar ve karın kasları)
 - Titreşim Aygıtı (Ses Jeneratörü) – Verici (larenks-gırtlak)
 - Titreşim Aygıtı (Rezonatör) – Yansıtıcı (soluk borusu, göğüs, gırtlak bölgesi, yutak, ağız, alt çene, damak, burun ve sinüsler) (Çevik, 1999, s.17)
1. Solunum Aygıtı (Aktivatör) Üfleyici: Solunum aygıtının temel işlevi, organizmanın oksijen gereksinimini karşılamak ve ses üretimi için gerekli enerjiyi sağlamaktır.

Şekil 1. Solunum aygıtı

Şekil 2. Solunum aygıtı

Burun; Solunum yolları burun ile başlar. Burunun iç yüzeyi epitel dokudan salgılanan mukosla (sümük) kaplıdır. Mukos alınan havayı nemlendirir. Burun boşluğunda girintiler çıkıntılar kıllar ve kılcıl damarlar bulunur. Kıllar buruna giren havayı filtre ederek temizleme görevi yaparlar. Kılcıl damarlar ise akciğerlere giden havayı ısıtırlar.

Yutak; Burun ve ağız boşluğunun birleştiği yere yutak denir. Yutak soluk borusu yemek borusu ve orta kulakla bağlantılıdır. Bu nedenle hem solunum hem de sindirim sistemi organıdır.

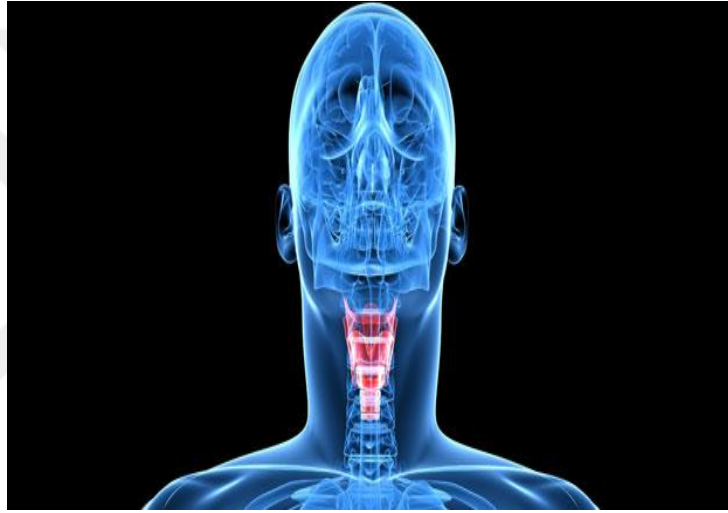
Gırtlak; Yutaktan sonra gelir ve soluk borusunun başlangıcı sayılır. Kıkırdaktan yapılmış olup yutaktan gelen havayı soluk borusuna iletir. Boğumlanarak ses tellerine yuva oluşturur ve bitişiğindeki soluk borusunu korur.

Soluk Borusu; Soluk borusu gırtlak ile akciğerleri birbirine bağlar. İç yüzeyi epitel dokuyla kaplıdır. Epitel dokudaki hücreler mukos salgılar. Mukos hem solunum yüzeyinin nemli kalmasını sağlar hem de solunumla giren yabancı maddeleri tutar. Soluk borusu 'C' harfi halindeki gırtlak bileşiklerinden meydana gelir. Bu kıkırdak birimleri soluk borusunu gergin tutarak kapanmayı engeller. Soluk borusunun yemek borusuyla bittiği yerde ise kıkırdak olmayıp düz bir tabaka vardır.

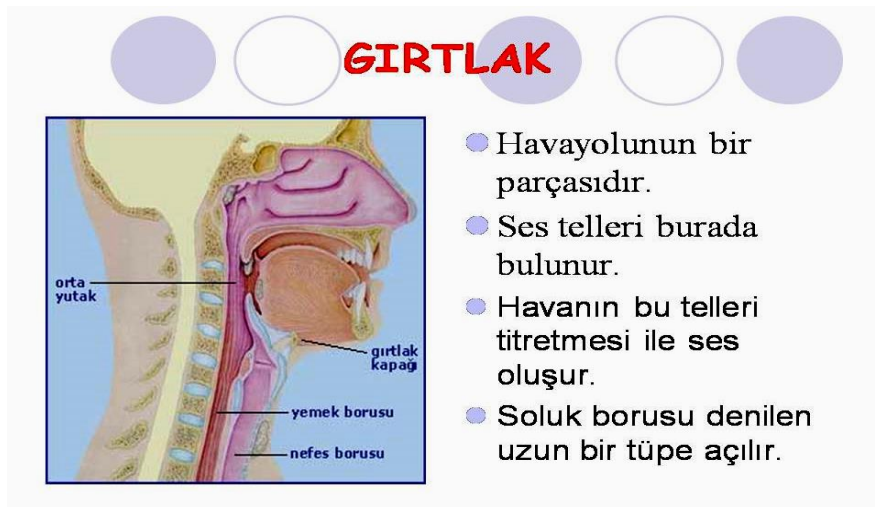
Akciğer; Göğüs boşluğunda diyaframın üstünde bulunur. Esnek yapılı ve pembe renklidir. Sağ ve sol akciğer olmak üzere iki tanedir. Sağ akciğer üç bölmeli, sol akciğer ise iki bölmelidir. Soldaki akciğerin küçük olmasının nedeni kalbin buraya yakın oluşudur. Bronşlar akciğerlere girdikten sonra bronşçuklara ayrılarak üzüm salkımı gibi görünen

hava peteklerine kadar uzanır. Bu hava petekleri çok ince çeperli alveol denen küçük keseciklerden oluşur. Alveoller kılcal damarlar bakımından da zengindir. Alveol hücrelerinin salgıladığı lipoproteinler alveolde çok ince bir tabaka oluşturur. Bu oluşum yüzey gerilimini düşürüp soyun korunmasını havanın dışarı atılmasını ve daha az kas gücünün kullanılmasını sağlar.

2. Titreşim Aygıtı (Ses Jeneratörü) – Verici (larenks-gırtlak): Titreşim aygıtının görevi gelen ses titreterek rezonanslı bir şekilde dışarı vermektir.

Şekil 3. Titreşim aygıtı

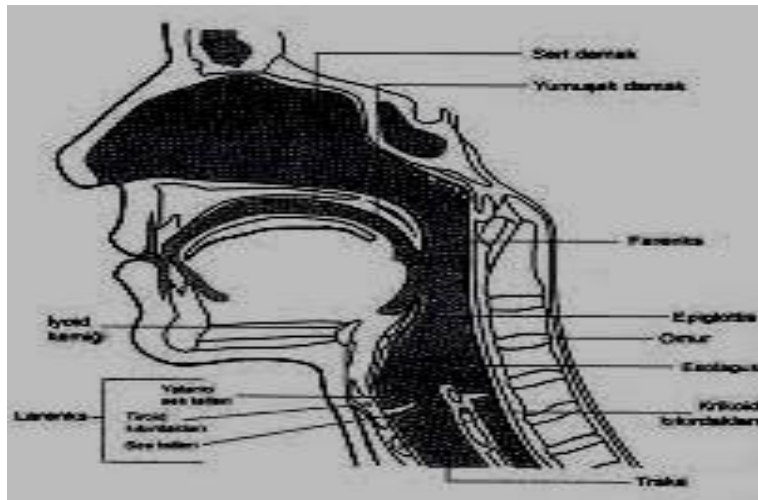

Şekil 4. Titreşim aygıtı

Gırtlak (Larenks); Larenks boyunun ön soluk borusunun üst kısmında yer alan bir solunum ve ses organıdır. Boynun ön tarafında; boyun omurları hizasında bulunur. Basit bir kutu görünüşünde olan gırtlak; kıkırdak, zar ve bağlardan yapılmış önemli vazifeleri bulunan bir organdır. Solunum yolunun üst kısmını teşkil eder ve aynı zamanda ses organıdır. Bu sebeple gırtlakın yapısı solunum borusunun diğer kısımlarından daha farklı ve karışıktır.

Gırtlakın üst deliği solunum yolunu daraltabilecek ve hatta icabında tamamıyla kapatabilecek bir mekanizmaya sahiptir. Bilhassa sesin meydana gelmesi için önem taşıyan bir mekanizmadır. Buluş çağında erkek çocukların gırtlakı hızla büyümeye başlar. Bütün kıkırdaklarda ve her yönde cereyan eden bu büyüme sonucunda bir sene zarfında bu aralığının uzunluğu hemen hemen iki misline çıkar. Ses kıvrımlarının (ses tellerinin) uzaması neticesinde bu çağda erkek çocuklarının sesi değişir ve kalınlaşır. Kız çocuklarında gırtlakın büyümesi buluş çağında da yavaştır. Bu yüzden gırtlak erkeklerde hem genişlik hem de uzunluk bakımından kadınlardan daha büyüktür. Gırtlakın çevresi erkeklerde ortalama 136, kadınlarda 112 milimetre kadardır. Cins ve yaş durumlarından başka, çeşitli şahıslarda da gırtlak büyüklük ve şeklinde çeşitli farklılıklar görülebilir. Bundan dolayı insanların sesleri de birbirinden çok farklıdır. 20 yaşından itibaren gırtlak kıkırdakları kemikleşmeye başlar ve elastiki kıkırdaktan yapılmış olan epiglot ve ses tellerinin bağlandığı çıkıntılar hariç diğer kıkırdakların büyük kısmı yaşlılarda kemikleşmiş olur.

3. Titreşim Aygıtı (Rezonatör) – Yansıtıcı

Şekil 5. Titreşim aygıtı

(Helvacı, 2003) Helvacıya göre, “Fiziksel anlamda rezonans, ilk titreşimin kendisiyle uyumlu ikinci bir titreşimi başlatması olayıdır. Çalgı ve insan sesindeki ilk titreşimler genellikle müziksel bir ses oluşturacak niteliğe sahip değildirler. Bu seslerin müziksel bir nitelik kazanması, dışarıya verilmeden önce titreşimlerin zenginleştirilmesi, düzenli ve uyumlu hale getirilmesiyle mümkündür ” (s. 45).

Gırtlakta oluşan ilk ses, kendi başına ince ve zayıftır; bir seri titreştirici (tınılatıcı) ile ses büyük oranda, olumlu yönde değişir. Sesin kaliteli ve tınlı olması, bu titreştiricilerin şarkıcı tarafından iyi kullanılması halinde olur. Rezonasyondan yoksun bir ses cılız, cansız, volümsüz, karakteristik olmayan bir özellik taşır. Rezonans bölgeleri; nefes borusu, göğüs kafesi, gırtlak bölgesi, yutak, ağız boşluğu, yumuşak damak, alt çene, burun ve sinüs boşluklarıdır.

1.5. Ses Eğitimi

Ses eğitimi, bireye kendi yaşantısı yolu ile amaçlı olarak, sesini doğru, güzel ve etkili kullanabilmesi için gerekli müziksel davranışları kazandırma sürecidir. Kartal’a (2007, s. 59). göre ses eğitimi, bireyin konuşma ve şarkı söyleme ile ilgili davranışlarında gırtlakın doğallığını ve sağlığını koruyarak, aynı zamanda seslendirilecek olan eserin dil ve müzik özellikleri göz önünde bulundurularak olumlu değişiklikleri oluşturma sürecidir.

Töreyin’e göre ses eğitimi kavramı; bireylere konuşma ve- veya şarkı söylemede seslerini doğru, etkili ve güzel kullanabilmeleri için gereken davranışların kazandırıldığı ve içinde konuşma, şarkı söyleme ve şan eğitimi gibi alt ses eğitimi basamaklarını barındıran, disiplinler arası bir özel alan eğitimidir. Tanımda kullanılan “doğru”, anatomik ve fizyolojik yapıya, dil ve müzik özelliklerine, gerçeğe ve kurallara uygunluğu, “güzel”, söyleme biçimindeki uyum ve ölçülebilir davranışlardaki dengeyi, “etkili” kavramı ise, başkaları üzerinde bıraktığı duygusal izi nitelemektedir (Töreyin, 1998, s. 15).

1.5.1. Ses Eğitiminin İlke ve Amaçları

Ses eğitiminde ilkeler; ses eğitiminin gerçekleştirilebilmesi için tasarlanan kurallar, her türlü tartışmanın dışında sayılan öncüller, temel düşünceler, prensip ve davranış kurallarıdır. Ses eğitiminin amaçları; ses eğitimi türüne, düzeyine, süresine ve içeriğine

göre değişiklik gösterir. Bununla beraber her tür ses eğitiminde ortak bazı temel ilke ve amaçlar vardır.

Ses eğitiminin temel ilkeleri;

- Doğal ses oluşuma aykırı değildir,
- Düzenli bir solunumla, gırtlak altı basınç çok iyi ayarlanır,
- Ses bölgeleri, yerine göre uygun ve doğru olarak kullanılır,
- Ses anatomik yapı özelliklerinin dışındaki tonlarda zorlanmaz
- Artikülasyon, konuşmada ve şarkıda dilin gereklerine uygun olarak oluşturulur,
- Konuşur gibi şarkı söylenir,
- Sesi üretme ve kullanmada ergonomik davranılır,
- Müziğin gerekleri yerine getirilir.
- Ses eğitiminin temelden en ileri düzeye kadar her türünde ve her aşamasında, eğitimcilik ve öğretmenlik mesleğinin gereklerine uygun davranılır.

1.5.2. Ses Eğitiminde Duruş ve Solunum Çalışmaları

Duruş; Ses alıştırımlarına başlamadan önce, omurga ve göğüs kasılmadan dik tutulmalıdır. Baş öne yahut eğik olarak durmamalı, ense ve boyun kasları sertleşmemeli, karın ve bel bölgeleri ile kalça ve leğen kemikleri herhangi bir zorlama olmadan geniş hissedilmeli, çene serbest bırakılmalıdır. Şarkı söylemeye başlamadan önce duruş için yapılması gerekenler anımsanmalı, duruş gerçekleştikten sonra bunu sürekli ve kararlı olarak düzen içinde uygulamak için konsantre olunmalıdır.

Solunum; Şan sanatı, nefes alma ve özellikle nefes verebilme sanatıdır. Nefes verebilmede kazanılacak ustalık, şarkı söyleme kalitesini arttırıcı en önemli etkindir. Her ne kadar insan doğduğu andan, ses eğitimi alabilecek yaşa gelene kadar uzun yıllar boyunca solunum işlemini gerçekleştirmiş olsa bile şarkı söylemeye başlayınca bir eksiklik ortaya çıkar. Şarkı söylerken nefessiz kalıyormuş gibi bir sıkışma hissi oluşur. Bu da solunum işleminin farkında olmadan yapılan bir alışkanlığa dönüşmüş olduğunu gösterir. Alışkanlık olduğu için günlük yaşantıda da doğru biçimde nefes alıp vermeye özen gösterilmez. Bu özensizlik de yalnızca ses bakımından değil genel sağlık bakımından da olumsuz bir etken oluşturabilmektedir. Ses eğitiminde solunum mekanizmasının en iyi bir biçimde kullanılması son derece önemlidir. Solunum mekanizmasını şarkıcının imajına

reflekslerine iyice yerleştirmek için aşağıda önerilen alıştırmaların her gün yapılması gerekir.

Solunum Alıştırmaları;

- 1) Her iki elin başparmakları gövdenin bel bölgesinin yan arka kısmındaki kalça kemikleri ile kaburgalar arasına koyduktan sonra diğerk parmaklar karın bölgesinin n yanlarına yerleştirilir. Bel bölgesinin yan arka kısmındaki başparmaklara ve karın bölgesinin yanlarında bulunan diğerk parmaklara basınç yapacak şekilde kaburgalar yana açılarak nefes alınır. Alınan nefes hiçbir zaman gırtlakla değıl, diyafram ve kaburgalarla tutulmalıdır. Bu pozisyonda önce sakın, sonra ani sonra atak reflekslerle nefes alınmalıdır. Nefes verilirken diyaframın n yan bölgelerine hafifçe bir basınç uygulanır. Bu hareket alıştırma yaparken veya şarkı söylerken sesin titremesini, kırılmasını ve rezonanstan kopmasını önler. Bu alıştırma günde 20 kez yapılmalıdır. Bu sistemle özellikle arıeantiche çalışılmalı, uygulamada iyice ustalaştıktan sonra başka parçalara geçilmelidir.
- 2) Bir sandalye ya da bir piyano taburesine dik olarak oturduktan sonra çene dizlere değınceye kadar gövde ne eğıilir. Karın, bel ve sırt bölgeleri nefes alınarak zorlanmadan genişletilir. Alınan nefes tutulduktan ve dik olarak oturma pozisyonuna geçtikten sonra çeneyi sıkmadan ve fazla basınç uygulamadan duyulabilecek kadar bir tonda dişlerin arasından “tıssssss” sesi çıkarılır. Bu ses nefes bitene kadar sürdürülür. Karın, kaburga ve diyafram kaslarının denetimi ve desteğı ile nefesin sabit bir basınçla üflenmesine zen gösterilmelidir. Bu alıştırma nefes denetimini sağılamak amacıyla günün değışik saatlerinde dörder kez yapılır. Nefesi “tıssss” diye verme süresi bir dakikaya kadar uzatılabilmelidir.
- 3) Yüzüstü yere uzanılır. Hiçbir şey düşünmeden, oldukça yavaş bir biçimde burundan nefes alınır. Burundan içeri giren havanın, sırasıyla kalça ve leğen kemiklerine, bel, karın ve sırt bölgelerine dolduğı hissedilir. Nefes alma işlemi tamamlanınca herhangi bir g kullanmadan yine burundan aynı yavaşlıkta verilir. Uygulama 20 dakika devam eder.
- 4) Kesik kesik “F-F-F-F-F-” şeklinde f harfi nefes bitene kadar aynı basınçla üflenir. fleme mümkün olduğunca uzun sürmelidir. F harfi “F-FFFF-F-FFFF-F-” şeklinde bir kısa bir uzun ve bunun aksi olarak “FFFF-F-FFFF-F” şeklinde bir uzun bir kısa üflenir.

F harfini ön üst dişler alt dudağın iç kısmına hafifçe değecek şekilde ve ani atakla üfleyerek oluşturmalıdır. Bu alıştırmayı yaparken nefesi az kullanarak mümkün olduğu kadar uzun süre üflemeğe çalışmak alıştırmanın daha verimli olmasını sağlayacaktır. “FFFFFFF” şeklinde F harfi bağılı olarak mümkün olduğu kadar uzun süre üflenir. Yukarıdaki alıştırmalara çok hafif başlanır pianissimo), gittikçe kuvvetli üfleyerek crescendo yapılır ve tekrar pianissimoya dönülür.

- 5) Köpek nefesi: Ağız açık, çene ve dil serbest, hızlı bir ritmik hareketle nefes alınır ve verilir. Öğrenci bu alıştırmayı, uzun bir süre hızlı tempoda tamamen hakim olarak yapabilecek bir düzeye ulaşana kadar çalışmalıdır.
- 6) Mum alevine üfleme; Nefes mum alevine 1 karış (20-25 cm) mesafeden sabit bir basınçla, diyafram ve kaburgaların denetiminde üflenir. Nefes mümkün olduğu kadar uzun süre üflenmeli ve mumun alevi titretilmeden belli bir eğimde tutulmalıdır (Yurdakul, 2008, s. 11).

1.5.3. Ses Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar

- Sağlık sorunları
- Psikolojik sorunlar
- Teknik sorunlar

Sağlık sorunları; Ses eğitime başlayan bir öğrencinin hiçbir sağlık sorunu olmamalıdır. Eğer, bir takım rahatsızlıklar söz konusu ise bunlar kesinlikle tedavi edilmelidir. Öğrenci bir sporcu gibi yüksek fizik gücüne sahip olmalıdır. Ayrıca, bu gücü hem esnek hem de atak bir biçimde kullanabilme becerisini elde edecek çalışmalar yapmalıdır.

Sağlıkla ilgili sorunlardan, hormonal bozukluklar, kansızlık, sesle ilgili organlardaki her türlü hastalıklar, mide asidi fazlalığı, alerji ve bünyenin zayıf olması gibi rahatsızlıklar kesin olarak tedavi edilmeden yapılacak ses eğitiminden olumlu bir sonuç beklemek doğru olmayacaktır. Sağlıklı olmak için, dengeli ve yeterli beslenmeye; zamanında ve yeterli uyumaya, alkol, sigara gibi maddeler kullanmamaya dikkat edilmesi gerekir.

Psikolojik sorunlar; En belirgin psikolojik sorun, öğrencilerin öğretim yılı sonunda yaşadıkları sınav korkusudur. Bu konuda öğrenciye, ses eğitimi derslerine gelirken sınava girecekmiş gibi sınava girerken de şan dersine girecekmiş gibi hissetmeye çalışarak yıl

boyunca kendini eğitmesi önerilebilir. Psikolojik sorunların en önemlilerinden biride tiz ses çıkarma korkusudur. Ses eğitiminin ilk üç yılında soprano ve tenorlarda oldukça sık rastlanır. Ses alanları, renkleri ve teknikleri uygun olduğu halde, tiz notalara gelince büyük bir korkuya kapılarak özgüvenlerini, nefes ve ses denetimlerini kaybederek kendilerini kasarlar. Aslında bu olaydaki psikolojik sorun teknik bir sorun olarak ortaya çıkmakta teknik sorun da psikolojiyi etkilemektedir. Öğrenci tiz notalara doğru çıktıkça sanki ses çıkmıyormuş ve boğazına takılıyormuş gibi bir hisse kapılır. Bunu yaşayan öğrencinin özgüveni sarsılır. Öğrenci kendisinin oldukça ümitsiz bir durumda olduğunu düşünür. Tiz notaları rahatlıkla söyleyebilme becerisinin sabırla ve yılgınlığa düşmeden çalışarak kazanabileceğini o anda düşünemesi adeta imkansızdır. Bu zor durumda eğitimci öğrenciyi o konuyla ilgili bilgilendirmeli kararlı bir biçimde konuşarak onu rahatlatmalı ve ümitlendirmelidir. Konuyla ilgili deneyimler arttıkça bu sorun ortadan kalkar. Bazen ilgili uzmanın yardımı gerekebilir.

Teknik sorunlar; Ses eğitime yeni başlayan öğrenci kendini hiç tanımadığı bir ülkeye gitmiş gibi hisseder. İlk zamanlar bunu açık bir biçimde algılayıp ifade edemez. Çünkü o zamana kadar hiç düşünmediği hissetmediği ve alışmadığı bir mantıkla karşılaşmıştır. Kendisinden ilk kez gözüyle göremediği eliyle tutamadığı bir şeyi kullanması istenmektedir. Öğrenci bütün gayreti ile güzel ses çıkartmaya çalışırken bu sesleri eğitimci bir türlü beğenmez. Öğrenci özellikle ilk çalışma yılı içinde çıkardığı seslerin nasıl duyulduğu konusunda eğitimcinin değerlendirmelerini dikkate almalı ve ona inanmalıdır. Aksi takdirde sorunlar artar ve eğitim amacından uzaklaşmaya başlar.

Teknik sorunlar oluşturabilecek bir olgu öğrencinin kendi sesini duymak için çaba göstermesidir. Bu çaba içinde olan öğrenci farkında olmadan boyun kaslarını ve gırtlaklarını kasar. Bir süre sonra ses çıkmakta zorlanır. Gırtlak bölgesinde acı hisseder. Eğitimciden beklenen; bu durumları oluşturmayacak önlemler alması yada öğrencinin fazla hırslı oluşundan kaynaklanabilecek olumsuz durumları aşabilecek çözümleri yaratmasıdır. Öğrenciden beklenen ise; kendi sesini duymaya çaba göstermek yerine ilk derslerden başlayarak eğitimcinin anlattığı nefes tekniğini ve ses çıkarma mekanizmasını kavramaya hissetmeye çalışmasıdır (Yurdakul, 2000, s. 5).

Sesin doğru kullanımı ile ilgili öneriler;

- Ses yüksek tonlarda zorlamaktan kaçınılmalıdır. Bu tonlarda gerekli olan gerilimi ses kasları taşımaktadır. Bu durumda ses telleri büyük bir baskı altında birbirine çarparak arızalara sebebiyet verebilir.
- Ses genellikle hafıftan kuvvetliye ve tekrar hafife doğru çalıştırılmalıdır. Solunum kesinlikle force edilmemelidir.
- Bazı kaslar birlikte çalışma eğilimindedir. Şarkı söyleme sırasında gereğinde fazla kasılan kaslar dil ve yumuşak damağın serbest hareket etmesini önlemektedir.
- Ses eğitimine yeni başlayan öğrencilerin, ses türlerinin doğru saptanması çok önemlidir. Bunu içinde ses türü ayırımında acele edilmemeli seslerin gelişimi bir süre gözlenmelidir.
- Artikülasyon sadece anlaşılabilirlik bakımından değil solunum ve doğru ses üretimine yardımcı olacağı için önemsenmeli çeşitli alıştırımlarla geliştirilmelidir.
- Ses sağlığının korunması konusundaki bilinç ve alışkanlıkların eğitim yoluyla çocukluk yaşlarından başlayarak kazandırılması gerekir.
- Kuvvetli sesle bağırarak konuşma alışkanlıkları önlemeli, doğru solunum ve sesi maskede kullanma becerisi geliştirilmelidir.
- Genel müzik eğitiminde mutasyon dönemi ve buna bağlı sorunlar konusunda müzik öğretmenleri yeterli bilgi ve bilince sahip olmalıdır. Müzik derslerinde öğrenciler ses sınırlarını zorlamayan alıştırımlar ve şarkılar üzerinde çalıştırılmalıdır.
- Uzun yorucu çalışmalardan ve konserlerden sonra sesin kullanımına bir süre ara verilmelidir. Otoriteler sesin haftada üç gün birer saatten fazla kullanılmamasını önermektedir. Ancak bunun pek mümkün olmaması nedeniyle sık sık dinlendirme ve bilinçli bir kullanım tavsiye edilmektedir. Özellikle ses eğitimine yeni başlayanlar için bu durum daha büyük önem taşımaktadır (Çevik, 1999, s. 80).

1.6. Bireysel Ses Eğitimi

(Uçan,1994) Uçan’a göre mesleki sanat eğitimi veren kurumlarda öğrencilerin müziksel işitme, okuma ve yazma ve koro derslerinde seslerini yoğun olarak kullandıkları, üniversiteye giriş yetenek sınavlarında bir repertuvar seslendirmekle yükümlü oldukları ve uzun vadede insan sesi ve ses organının, müzik yapma ve yaratmada en doğal, en kullanışlı, en yetkin ve en etkili araç olduğu gerçeği dikkate alınarak bireysel ses eğitiminin yeri ve önemi yadsınamaz (s. 43).

1.6.1. Bireysel ses eğitimi programı

Bireysel Ses Eğitimi dersi öğretim programı, Türkçe’yi doğru kullanma, solunum tekniklerini uygulama, sesini tanıma ve doğru-etkili kullanma, ses eğitimi tekniklerine uygun olarak halk türkülerini, okul şarkılarını, Türk ve Dünya ses müziğinden değişik eserlerin seslendirilmesini kapsamaktadır.

Anadolu Güzel Sanatlar liselerinde öğrenim gören öğrencilere; Bireysel Ses Eğitimi dersi aracılığıyla mutasyon dönemi özellikleri de göz ardı edilmeden, doğru ve sağlıklı ses üreterek, güzel ve etkili konuşma ve şarkı söyleme, sesini doğru kullanma ve koruma alışkanlığı kazandırılması amaçlanmaktadır.

Programın Genel Amaçları;

Bu program öğrencilerin;

1. Konuşurken ve şarkı söylerken temel davranışları kazanmalarını,
2. Sağlıklı ses üreterek doğru, güzel konuşmalarını ve şarkı söylemelerini,
3. Ses bozukluğuna sebep etkenleri tanıyarak ses sağlığını koruma becerişi geliştirmelerini,
4. Düzeylerine uygun eserleri müzikal duyarlılıkla seslendirmelerini,
5. Müzik yoluyla anlama, anlatma, dinleme ve yaratıcılık gücünü geliştirmelerini,
6. Müziğin dünyada ortak bir dil olduğu bilincini kazanmalarını,
7. Müzik eğitimi yoluyla Türk toplumunun sosyo-kültürel gelişimine katkıda bulunmalarını,
8. Türk müziği ve evrensel müzik eserlerinden bir dağarcık oluşturmalarını,
9. Çalışmalarında zamanı verimli kullanma alışkanlığı kazanmalarını,
10. Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk bilinci geliştirmelerini,
11. Bilinçli bir müzik dinleyicisi olma becerisi kazanmalarını,

12. Müzik aracılığıyla insanlar arasındaki kültürel etkileşim ve iletişim becerilerini geliştirmelerini,
13. Atatürk'ün müziğine ilişkin görüşlerini değerlendirmelerini,
14. Ülkemizi ulusal ve uluslararası müzik etkinliklerinde temsil etmelerini,
15. Müzik yoluyla millî birlik ve beraberlik bilinci geliştirmelerini amaçlamaktadır.

Programla ulaşılması beklenen alana özgü beceriler ise şunlardır;

- Eleştirel Düşünme yeteneğinin gelişmesi,
- Yaratıcı Düşünme yeteneğinin gelişmesi
- İletişim yeteneğinin gelişmesi
- Araştırma-Sorgulama yeteneğinin gelişmesi
- Problem Çözme Becerisi yeteneğinin gelişmesi
- Bilgi Teknolojilerini Kullanma yeteneğinin gelişmesi
- Girişimcilik yeteneğinin gelişmesi
- Türkçeyi Doğru, Etkili ve Güzel Kullanma yeteneğinin gelişmesini sağlamaktır.

1.7. Türk Halk Müziği

Halk müziği veya halk şarkısı uluslararası halk müziği kurulunun tanımına göre; Halk kesimlerine ağızdan ağıza yayılan, notalarda bulunmayan ve notalardan öğrenilmeyen müziktir (Yener, 1983, s. 84).

Say'a göre Toplumların bütün boyutlarıyla hayatından kaynaklanan duygu, düşünce ve zevklerini işleyerek dile getiren, ait oldukları toplumların kültürünü yansıtan sözlü ve sözsüz ezgilerdir. Bir sanat endişesi olmadan, halkın duygu ve düşüncelerini, sevinç ve acılarını, yiğitlik, göç, sıra özlemi ve daha güncel yaşamın toplumsal olaylarını, sade, fakat içten gelen ezgilerle anlatabilen ve halkın ortak yaratma gücünün ürünü olan müzik, halk müziği kavramını içerir (Arseven, 1992, s. 15).

Halk müziği, bir yörenin yerleşik insanları tarafından üretilen, insandan insana aktararak yaşayan, sürekliliği bulunan, yüzyıllar boyunca toplumların kendi öz kültürleri ile bezenen, halk tarafından genel kabul görerek yaşayan ve yaratıcılarının adları çoğunlukla belirsiz olan bir müzik türüdür. Dünyanın neresinde olursa olsun halk şarkıları, kent kültürünün dışında üretilmiştir. Bu müzik ve onun eşliğinde yapılan danslar, kırsal kesimin yaşamında

kendine özgü anlam ve amaçlar içerir. Ana tema aşktır. Yöresel dil ve üslup özelliklerini yansıtırken sanat kaygısı, yapmacık bir değiş, böbürlenme, kabalık, sertlik, ikiyüzlölük yoktur. Gösteriştan arınmış, alçak gönüllü, yalın, gerçekçi içtenlikli, yürekten gelen bir değiş bulunur. Neredeyse yeryüzündeki her millete ait bir halk müziği bulunur. Halk müziğinin Anadolu'ya özgü biçimine Türk halk müziği adı verilir. Bu tür müzik yine Anadolu'ya özgü Türk halk müziği çalgıları eşliğinde icra edilir.

Halk müziği; tarih içinde kendi köklü ve düşüncelerini dile getiren geleneksel müzik türüdür. Açık, içtenlikli bir ifadeyle toplumun genel ortak anlayışını yaşam ve beğeni biçimini, umutlarını, özlemlerini temsil eder. Bütün ülkelerin halk müzikleri gibi bizimde halk müziğimiz kuşaktan kuşağa iletilerek yaşatılmıştır. Halk müziklerimiz çoğunlukla sözlü müzik özelliğindedir. Çalgısal biçimleri ise genelde halk danslarına eşlikte kullanılır.

Türk Halk müziği anonim ve makamsaldır. Bütün biçimlerinde geleneksel Türk müziğinin perde dizgesi kullanılır. Başlıca çalgıları arasında davul, zurna, bağlama ailesi, kabak kemane, karadeniz kemençesi, tar, kaval, mey, tulum, sipsi, düdük, tef, el davulu, dümbelek, kaşık,zil ve zilli maşa vardır. Bu çalgıların bir kısmı geleneksel özellikli değildir. Halk müziğimize süreç içerisinde girmiştir. Halk müziğinde ezgiler bezekli olmakla birlikte ritmik bakımından halk müziğimiz usullü ve usulsüz olarak ikiye ayrılmaktadır. Uzun havalar ve kırık havalar. Uzun havalar; genellikle doğaçlama yapılarak söylenmekte izlenimi veren usulsüz ezgiler olup, genellikle bölgesine ve yöresine göre adları değişmektedir.

Halk müziğinin başlıca özellikleri;

- Halk müziği anonim'dir.
- Halk müziği süreklilik gösterir.(Yüzyıllar boyu yaşaması)
- Halk müziği değişim gösterir. Kuşaktan kuşağa aktarılırken melodi ve sözlerin değişmesiyle değişim gösterir.
- Halk müziğinde; kulaktan kulağa usta çırak ilişkisi vardır.
- Halk müziği gelenekseldir.(Halk tarafından kabul görmesi)
- Halk müziği kendine özgü anlam ve amaçlar içerir.
- Halk müziğinin konularının başında kırsal yaşamdan kesitler ve doğa betimlemeleri vardır. Ana temalardan biri "aşk" tır.

- Halk müziğinde yaşamın koşullarından şikayet edilmez, ama haksızlıklara bir başkaldırı vardır.
- Halk müziği anonim karakteriyle bireyi değil, insan topluluklarını temsil eder.
- Halk müziği insan topluluklarının, yörelerin dil, tavır ve üslup özelliklerini dile getirir.
- Halk müziği gösteriştten arınmış, alçakgönüllü, yalın, gerçekçi, içtenlikli, yürekten gelen usulca bir deyişe dayanır.

1.7.1. Türk Halk Müziğinde Türkü Çeşitleri ve Müzik Türleri

Türk halk müziğinde sözlü ve sözsüz müzik türleri vardır. Türkiye'nin sözlü müzik bir melodik cümleye söylenen halk şiirlerinin ya da kimi yerde düz yazı, vezinsiz şekildeki edebi metinlerin her çeşidini göstermek için en çok kullanılan terim türkü'dür. Bölgelerle ve konulara göre özel hallerde veya melodinin ve edebi metnin çeşitlemesine göre türkü sözcüğünün yerine klasik formda: şarkı, halk arasındaki tabiri ile deyiş, ninni, ağıt, uzun hava, kırık hava, adları da kullanılır.

Türküyü; bestecisi bilinmeyen, halkın özünde oluşup yine halkın geleneğinde gelişen, dönemden döneme, bir mekândan başka bir mekâna ve içerik bakımından farklı türlerden olan kimi değişikliklere uğrayabilen ve her zaman bir melodik cümleye yazılmış olarak söylenen şiirler diye tanımlama yapabiliriz.

Türkü çeşitleri;

- Lirik Türküler
- Taşlama
- İş Türküleri
- Anlatı Türküleri
- Tören Türküleri
- Oyun ve Dans Türküleri

Lirik türküler: Aşk türküleri, gurbet türküleri, askerlik türküleri, ağıtlar, ninniler türünde olan türkü çeşitlerindendir.

Taşlama türküleri: Yergi maksatlı ve kimi zaman da güldürmek amacını güden türkülerdir.

İş türküleri: Halkın içinde yaratılmış olan ve günün çalışma koşulları ile harekete geçen emek-emekçi konularını işleyen türkülerdir.

Tören türküleri: Düğün, dini bayramlar ve mezheplik türkülerine göre şekil alan formlardır. Oyun ve dans türküleri; Gerek bölge gerekse yöreye ait dans figürlerini, koreografisini müzik eşliğinde sunan türkülerdir.

Uzun Hava; Ölçü ve ritm bakımından serbest olduğu halde dizisi bilinen ve dizi içindeki seyri, belli kalıplara bağlı bulunan ezgilere uzun hava denir. Uzun havalar doğaçtan, konuşur gibi resitatif bir şekilde okunurlar ve Türkiye'nin ayrı bölgelerinde değişik isimler altında bilinirler. Yörelere göre çeşitlilik gösterirler.(Bozlak, Maya, Garip, Kerem, Hoyrat, Divan, Kesik, Yanık, Müstezat, Aydest, Türkmeni ve Ağıtlar)

Uzun havalara Türk Halk Müziğinde; düz hava, avaz, koşma okumak, ozanlama yapmak, uzun kayda ya da mani okumak gibi tabirler sıklıkla kullanılmaktadır. En belirgin özelliğinin başında belli bir usul kalıbı bulunmaması gelmektedir. Bestecinin icra yeteneği ve arzusuna göre şekil alırlar. Muzaffer Sarısözen uzun havayı şöyle tanımlamaktadır; “Ölçü ve ritim bakımından serbest olduğu halde, dizisi bilinen ve dizi içindeki seyri, belli kalıplara bağlı bulunan ezgilere uzun hava denir”.Uzun havaların en büyük özellikleri şunlardır,

- Kelimenin ritmine göre ezgisinin belirlenmesi,
- Yapısı itibarı ile müzik cümlesinin sonlarını her zaman hey, of, ay, oy, vay gibi kelimelerle asma kalıplar yapması,
- Saz girişlerinin sürekli olması ve çalgı- şan uyumunun gözlemlenebilmesi,
- Zaman zaman ara kısımlarda belli bir ritmik düzende çeşitli kırık havaların okunabilmeleridir.

Kırık Hava; Türküler ve oyun havaları gibi belli bir ölçü ve usulle icra edilen halk ezgilerine kırık hava denir. Erzurum- Kars yörelerinde okunan ve 5/8'lik usulle söylenen sümmani ağzı kırık havaya örnektir. Uzun havalardan farkı ritmik bir denge içerisinde okunuyor olmasıdır.

Kırık Hava Çeşitleri;

- Bar Oyunları, Halay Oyunları, Horon Oyunları, Kaşık Oyunları, Zeybek Oyunları, Karşılama ve Kasap Oyunları

1.7.2. Türk Halk Müziğinde Usuller

- Türk halk müziğinde usuller 3 ana grupta incelenir.
- Ana usuller ve bu usullerin üçerli şekilleri aşağıda görüldüğü gibidir.

1- Türk halk müziği usullerinin temelini oluşturan ana usuller iki-üç ve dört vuruşlu usullerle, bunların üçerli şekilleridir.

- İki vuruşlu ana usulun üçerli şekli : $2+2+2=6$
- Üç vuruşlu ana usulun üçerli şekli : $3+3+3=9$
- Dört vuruşlu ana usulun üçerli şekli : $4+4+4=12$

2- Birleşik usuller; ikili ve üçlülerin sıralanışındaki birleşik usuller beş grupta toplanır.

- Beş vuruşlular
- Altı vuruşlular
- Yedi vuruşlular
- Sekiz vuruşlular
- Dokuz vuruşlular

Beş vuruşlu usuller;

- 2+3 şeklinde usuller,
- 3+2 şeklinde usuller.

Beş vuruşlu usuller Adana, Gaziantep ve Sivas dolaylarından başlayıp doğuya doğru gittikçe çoğalır. Erzurum, Erzincan, Kars dolaylarında oldukça yaygın olan bu usul bu yörelerde Sümmani Ağzı verilen parçalarda yer alır.

Altılı usuller;

- Dört ve iki vuruşlu ana usullerin (4+2)
- Üç vuruşlu iki ana usulun (3+3) birleşmelerinden olmak üzere iki şekilde görülürler. Bu usul genellikle Güneydoğu ve Doğu Anadolu da yaygındır.

Yedili usuller;

İki ve üç vuruşlu ana usullerin bir araya gelmesinden oluşurlar. Üçlerin yer değiştirmesiyle yedili birleşik usuller üç şekilde ortaya çıkarlar.

- 3+2+2

- 2+3+2

Sekizli usuller;

İki ve üçlü ana usullerin birleşmesinden meydana gelir. Bu usullerde üçlü vuruşların çoğunlukta olması nedeniyle ikililerin yer değiştirmesi sonucu üç şekli ortaya çıkmaktadır.

- 2+3+3
- 3+2+3
- 3+3+2

Dokuzlu vuruşlar;

İki ve üç vuruşlu ana usullerin çeşitli şekillerinde birleşmesinden meydana gelen dokuz vuruşlu birleşik usuller ikili vuruşların yer değiştirmesiyle dört biçimde görülür.

- 3+2+2+2
- 2+3+2+2
- 2+2+3+2
- 2+2+2+3

Batı Anadolu ve özellikle Güneybatı Anadolu bu usullerin en çok görüldükleri yerdir. Ağır tempolu birleşik dokuzlukların adı zeybektir. Tempolu olan zeybek havaları kıvrak zeybek adını alır. Antalya, Burdur yörelerinde (2+2+2+3) kullanılan dokuzlu vuruşların adı teke zotlatmasıdır. Çok hareketli dokuzluların diğer adı da karşılamadır. Genellikle Trakya ve Batı Karadeniz yörelerinde görülür.

10 zamanlı usuller

- (2+3+2+3)
- (3+2+3+2)
- (3+2+2+3)
- (3+3+2+2)
- (2+2+3+3)
- (2+3+3+2)

11 zamanlı usuller

- (2+2+3)+(2+2)
- (3+2)+(2+2+2)

- (3+2)+(3+3)

12 zamanlı usuller;

- (2+3)+(3+2+2)
- (2+3+2+2)+3
- (2+3)+(3+2+2)

13 zamanlı usuller

- (3+3+3)+(2+2)
- (3+3)+(2+2+3)

14 zamanlı usuller

- (4+6+4)

15 zamanlı usuller

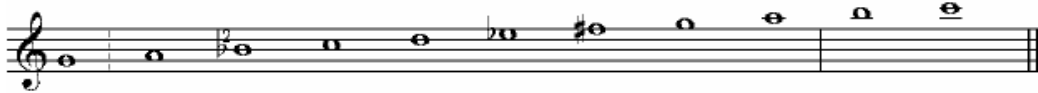
- (3+3+2)(3+2+2)
- (3+2+2)(3+2+3)
- (3+4+4+4)
- (2+3+3)+(2+2+3)

1.7.3. Türk Halk Müziğinde Kullanılan Ayak Dizileri

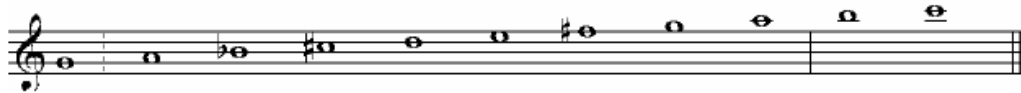
Yahyalı Kerem Ayağı

Düz Kerem Ayağı

Garip Ayağı

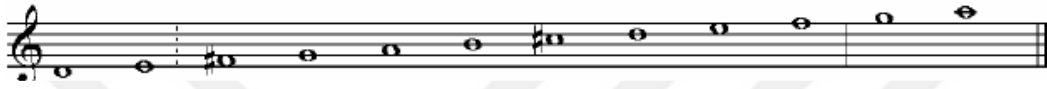
Bozlak Ayağı

Müstezat Ayağı

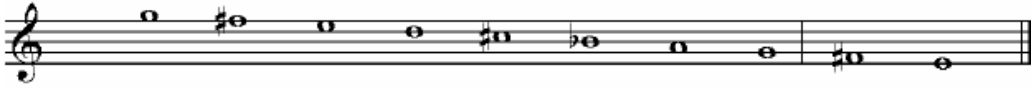
Misket Ayağı

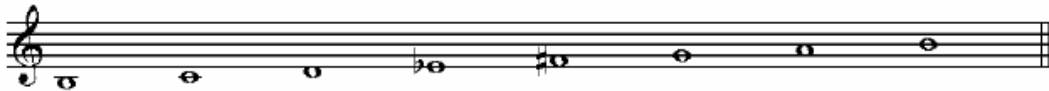
Yanık Kerem Ayağı

Kesik Kerem Ayağı

Tatyan Kerem Ayağı

Beşiri Ayağı Dizisi

1.7.4. Türk Halk Müziğinde Kullanılan Çalgılar

1. Telli-Tezeneli Çalgılar:

- Meydan,(divan sazları), Bağlama grubu(bozuk, tambura, çöğür,cura)

- Tar

2. Telli – yaylı algılar:

- Kopuz, ıklığ, Kabakkemane
- Kemençe, Tırnak kemane

3. Nefesli algılar:

- Zurna(Kaba,orta,zil zurna),Kaval (dilli, dilsiz),
- Düdük (dilli, dilsiz), ığırta,Tulum, Sipsi, Argun ,Mey (Ana,orta,cura), Balaban.

4. Vurmalı algılar:

- Davul (koltuk davulu),Tef, Kudm, Darbuka
- Bendir, Zilli maa, arpara, parmak zilleri, kaık

1.8. Problem Durumu

Anadolu Güzel Sanatlar Liselerindeki Bireysel Ses Eğitimi Derslerinde Türk Halk Ezgilerinin kullanılma durumlarına ilişkin ğretmen ve ğrenci görüşleri nelerdir?

1.9. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın ana amacı; Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde okutulmakta olan bireysel ses eğitimi derslerinde ğretmen ve ğrenci görüşlerine göre Türk halk ezgilerin ne derecede kullanılmakta olduğunun tespit edilmesi ve olumlu ya da olumsuz yönlerinin belirlenmesidir. Ayrıca; ses eğitiminin geliştirilmesi ile ilgili yeni görüş, öneri ve çalışmalara ışık tutmak, böylece, ses eğitiminin daha zevkli, etkili ve sağlıklı boyutlarda gerçekleştirilmesine yardımcı olabilmektir.

1.10. Araştırmanın nemi

Bu araştırma, Güzel sanatlar liseleri bireysel ses eğitiminde, Türk Halk Ezgilerin kullanılma durumlarının araştırılması, araştırma sonunda elde edilecek sonuç ve öneriler doğrultusunda ses eğitiminin geliştirilmesine katkı sağlanabilmesi, bundan sonra yapılacak

olan bu ve buna benzer başka çalışmalara ışık tutması ve farklı arayışlara itmesi, ses eğitime küçük de olsa bir katkı sağlaması bakımından önem taşımaktadır.

1.11. Varsayımlar

- Araştırmada kullanılan veri toplama aracı araştırma problemi çözümüne uygundur.
- Araştırmada kullanılan yöntem ve teknikler, bu araştırma için geçerli ve güvenilirlerdir.
- Dersin belli bir öğretim programına uygun olarak yapıldığı varsayılmaktadır.
- Belirlenen yöntem, araştırma için uygun bir yöntemdir.
- Araştırmada veri toplama amacıyla uygulanacak olan anketlere verilen cevapların gerçeği yansıtacağı varsayılmaktadır.

1.12. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri bireysel ses eğitimi öğretim programı,
- Türkiye'nin 7 bölgesinden seçilmiş olan Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri,
- Bu liselerde görev yapan ses eğitimi öğretmenleri, ve 12. Sınıf öğrencilerinin görüş ve önerileri ile sınırlıdır.

1.13. İlgili Araştırmalar

Yapılan araştırma ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgisi olduğu düşünülen çalışmalardan bazıları şunlardır.

Ortakale (2007), Türk Halk Müziğinin Klasik Batı Müziğine Etkisi konulu tezinde, Türk Halk müziğimiz ve Klasik Batı müziği arasındaki etkileşim anlatılmaktadır. Ortakale'ye göre Türk bestecileri kullandıkları teknik form ve üslupları ne olursa olsun tarihi değerlerimizden, kendi kültürümüzden yararlanılarak çağdaş teknik ve beğeni doğrultusunda evrensel yapıtlar ortaya koymuşlardır. Bu yapıtların her yönüyle ulusal olduğunu belirterek sentez eserlerde kültürel bağın kopmadığını da eklemiştir.

Tatlıdil (1998), “ an Tekniğinin Türk Halk Müziğine Uygulanması ve Kar ıla ılan Sorunlar” konulu yüksek lisans tezi ile İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı’nda  an eğitimine bakısı ve uygulanış biÇimini sorgulamı tır. Araştırmanın sonucunda, Türk Müziği Devlet Konservatuvarlarında  an eğitiminin yer almasının yararlı olduğu ve repertuar öğretmenleri ile  an  Ğretmenlerinin derslerini e  zamanlı ve birbiriyle bağlantılı isleyerek Türk Müziğinin  slup ve yapısını bozmadan  an eğitiminin Türk Müziğine uyarlanması n uygun olacağı belirtilmiştir.

Godri (2014), Yöresel Beğeni ve Kültürel Etkileşimin Ses EĞitimi  zerindeki Etkisi konulu tez çalışmasında ses eğitimi alan ve almayan bireylerin  arkı söylerken yaptığı ses kullanım hataları saptanarak, müzikal beğeni ve bu beğenileri oluşturan faktörler ile ilişkileri ele alınmıştır. Bu araştırmadaki veriler, Türkiye’nin farklı coğrafı ve sosyoekonomik nitelikler gösteren bölgelerinde ikamet eden farklı eğitim düzeylerine ve sosyal ortamlara tabi bireylerle gerçekleştirilen müzikal beğenileriyle müzikal eğitimlerini karşılaştırma ve ses eğitiminin gerekliliği konusundaki tutumlarını değerlendirme imkanı tanıyan röportajlara ve yine müzikal eğitimin ses kullanım hatalarını yordayıp yordamadığını değerlendirmek amacı ile bu bireylerden edinilen ses kayıtlarına dayandırılmıştır. Godri tezinde, kültürel ve sosyal etkiler müzik seğimleri ve ses eğitimi konusunda edinilen tutumlar kadar önemli derecede rol oynayacağını da belirtmiştir.

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Türkiye’deki Güzel Sanatlar Liselerinde uygulana bireysel ses eğitiminde, Türk Halk Ezgilerinin kullanılma durumlarının ortaya konulması amacıyla, tarama modeli çerçevesinde zaman, mekân ve kontrol imkânlarına göre betimleme yöntemi ile hazırlanmıştır. Ayrıca bireysel ses eğitimi veren Güzel Sanatlar Lisesi öğretmenleri ve 12. Sınıf öğrencilerine anket uygulanarak veriler elde edilmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Türkiye de eğitim veren Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri öğretmenleri ve öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise Türkiye’nin 7 bölgesinden seçilmiş olan Ankara, Van, Bursa, Diyarbakır, Antalya, Aydın, Ordu ili Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde görev yapan bireysel ses eğitimi dersi öğretmenleri ve 12. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

2.3. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada verilerin toplanması amacıyla literatür tarama ve anket yöntemi kullanılmıştır. Literatür tarama yöntemiyle, araştırma konusuyla ilgili makaleler, dergiler, tezler, ilgili kitaplar incelenmiştir. Öğrenci ve öğretmen görüşlerine yönelik verileri elde etmek için ise anket yöntemi kullanılmıştır.

2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Bireysel ses eğitimi öğretmenlerine 27 soru ve 12. sınıf öğrencilerine 17 olmak üzere toplam 44 soru sorulmuş ve alınan cevaplar konu alanlarına göre Tabloda gösterilmiştir. Veri toplama araçları ile elde edilen bu bulgular öncelikle gruplandırılmış ve oluşturulan frekans tablosuyla sayısal ifadelere dönüştürülerek temel istatistik yöntemlerle çözümlenmiştir.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümüne yönelik olarak elde edilen verilerin, bulgulara dönüştürülerek, Tablolarla somutlaştırılıp yorumlanmasına yer verilmiştir.

3.1. Güzel Sanatlar Lisesi Öğretmenlerine Yönelik Anket Sorularına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 1

Öğretmenlerin “Lisans Döneminizde Eğitim Gördüğünüz Ana Çalgınız Hangisidir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Öğretmenlerin ana çalgıları	f	%
Şan	3	42,86
Klasik Kemençe	1	14,29
Keman	2	28,56
Viyola	1	14,29
Toplam	7	100

Tablo 1’de gördüğü gibi bireysel ses eğitimi ders eğitimi veren öğretmenlerin %42,86’sı şan, %14,29’u klasik kemençe, %28,56’sı keman, %14,29’u viyola olarak ana çalgı eğitimi aldıklarını belirtmişlerdir.

Bu bulgular bireysel ses eğitim öğretmenlerinin yarısının ana çalgısının şan olmadığını göstermektedir.

Tablo 2

Öğretmenlerin “Kaç Yıldır Güzel Sanatlar Liselerinde Bireysel Ses Eğitimi Dersine Girmektesiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
1-5 Yıl	3	42,86
5-10 Yıl	3	42,86
10-15 Yıl	1	14,28
Toplam	7	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi bireysel ses eğitimi dersine giren öğretmenlerin kaç yıldır Güzel Sanatlar Liselerinde öğretmenlik yaptığının yüzdeleri verilmiştir. Bu verilere göre, %42,86’sı 1-5 yıl arasında, %42,86’sı 5-10 yıl arasında, %14,28’i ise 10-15 yıl arasında bu okullarda görev yapmaktadır.

Bu bulgular, derse giren öğretmenlerin büyük çoğunluğunun 1 ile 10 yıllık bir süre aralığında bireysel ses eğitimi öğretmenliği tecrübesine sahip olduklarını söyleyebiliriz.

Tablo 3

Öğretmenlerin “Bölümünüzde Ses Eğitimi İçin Hazırlanmış Bireysel Öğretim Programı Var Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları

	f	%
Evet	6	85,72
Hayır	1	14,28

Tablo 3’de görüldüğü gibi öğretmenlerin %85,72’si evet, %14,28’i ise hayır cevabı vermiştir.

Bu bulgular, okulların büyük bir çoğunluğunda bireysel ses eğitimi -öğretim programının olduğunu göstermektedir.

Tablo 4

Öğretmenlerin "Mevcut Programın Dışında Daha Ayrıntılı Bireysel Ses Öğretim Programı Hazırlamaya Gereksinim Var Mıdır?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları

	f	%
Tamamen	3	42,86
Büyük ölçüde	3	42,86
Kısmen	-	-
Çok az	1	14,28
Hiç	-	-
Toplam	148	100,00

Tablo 4’de görüldüğü gibi ses eğitimi öğretmenlerinin % 42,86’sı , “tamamen”, % 42,86’sı “büyük ölçüde”, %14,28 ‘i ise “çok az” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, soruya cevap veren öğretmenlerin tamamına yakını mevcut programın dışında daha ayrıntılı bireysel ses öğretim programına ihtiyaç duyduklarını belirtmişleridir.

Tablo 5

Öğretmenler "Bireysel Ses Eğitimi Dersi Öğretim Programınızda Yer Alan Kazanımlar Ne Derecede Gerçekleşmektedir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	-	-
Kısmen	7	100
Çok az	-	-
Hiç	-	-
Toplam	7	100

Tablo 5’de görüldüğü gibi öğretmenlerin tamamı bu soruya kısmen cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğretmenlerin tamamının bireysel ses eğitimi dersi öğretim programında yer alan kazanımların amacına uygun bir biçimde gerçekleşmediği düşündüklerini göstermektedir.

Tablo 6

Öğretmenlerin "Bireysel Ses Eğitimi Dersi Öğretim Programının Geliştirilmesine Yönelik Olarak Görüş ve Önerileriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Programın uygulanabilmesi için 1 saatlik ders saati yetmemektedir.	3	42,86
Program yeniden düzenlenmelidir.	3	42,86
Program çocukların yaş ve seviyelerine göre ayarlanmalıdır.	1	14,28
Toplam	7	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi öğretmenlerin %42,86’sı programın uygulanması için 1 saatlik sürenin yetmediğini, %42,86’sı bireysel ses eğitimi dersi öğretim programının yeniden düzenlenmesi gerektiğini, %14,28’i ise öğretim programının öğrencilerin yaş ve seviyelerine göre ayarlanması gerektiğini belirtmişlerdir.

Bu bulgular, haftada 1 ders saatinin yetmediğini ve bireysel ses öğretim programının yeniden düzenlenerek öğrencilerin yaş ve seviyelerine uygun olarak düzenlenmesi gerektiğini göstermektedir.

Tablo 7

Öğretmenlerin "Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabında Bulunan Egzersiz ya da Eserler, Bireysel Ses Eğitimi Dersinin Kapsam ve İçeriği Bakımından Yeterli Midir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	2	28,57
Kısmen	-	-
Çok az	4	57,15
Hiç	1	14,28
Toplam	7	100

Tablo 7’de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 28,57’si “büyük ölçüde”, %57,15 “çok az”, %14,28, “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, bireysel ses eğitimi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu bireysel ses eğitimi ders kitabında bulunan egzersiz ya da eserleri yeterli bulmamaktadır. Bu duruma göre bireysel ses eğitimi ders kitabının ihtiyaca göre düzenlenmesi gerekebilir

Tablo 8

Öğretmenlerin “Haftada Bir Saat Olarak Gerçekleştirilen Bireysel Ses Eğitimi Ders Saatinin Yeterli Olduğunu Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	-	-
Kısmen	-	-
Çok az	2	28,57
Hiç	5	71,43
Toplam	7	100

Tablo 8’de görüldüğü gibi bireysel ses eğitimi öğretmenlerinin %28,57’si “çok az”, %71,43’ü ise “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğretmenlerin çoğunluğunun haftada bir saat olan ders saatini az bulmakta olduğunu göstermektedir. Bu verilere dayanarak ders saatinin artırılması gerekmektedir.

Tablo 9

Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitimi Kitabında Yer Alan Eserlerin Öğrencilerin Yaş ve Seviyelerine Uygun Olduğunu Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	-	-
Kısmen	3	42,86
Çok az	2	28,57
Hiç	2	28,57
Toplam	7	100

Tablo 9’da görüldüğü gibi öğretmenlerin %42,86’sı “kısmen”, %28,57’si “çok az” %28,57’si ise “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğretmenlerin tamamının kısmen ve altında görüş bildirmesiyle bireysel ses eğitimi kitabındaki eserlerin öğrencilerin yaş ve seviyesine uygun olmadığını düşündüklerini göstermektedir.

Tablo 10

Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitimi Öğretim Programında Halk Ezgilerine Yönelik Kazanımların Yeteri Kadar Yer Aldığını Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Dereceler	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	1	14,28
Kısmen	3	42,87
Çok az	2	28,57
Hiç	1	14,28
Toplam	7	100

Tablo 10’da görüldüğü gibi öğretmenlerin %14,28’i “büyük ölçüde”, %42,87’si “kısmen”, %28,57’si “çok az”, %14,28’i “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular; ses eğitimi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun kısmen ve altında görüş belirtmesiyle, bireysel ses eğitimi öğretim programında halk ezgilerine yönelik kazanımların yeteri kadar yer aldığını düşünmediklerini göstermektedir.

Tablo 11

Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitiminde Tonal Etüt ve Eserlerin Yanı Sıra Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Modal Etüt ve Eserlere de Yer Verilmeli Midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	2	28,56
Büyük ölçüde	3	42,86
Kısmen	1	14,29
Çok az	1	14,29
Hiç	-	-
Toplam	7	100

Tablo 11’de görüldüğü gibi öğretmenlerin %28,56’sı “tamamen”, %42,86’sı “büyük ölçüde”, %14,29’u “kısmen”, %14,29’u “çok az” cevabını vermiştir.

Bu bulgular; öğretmenlerin çoğunluğunun kısmen ve üzerinde görüş bildirmesiyle bireysel ses eğitiminde tonal etüt ve eserlerin yanı sıra makamsal tarzda bestelenmiş ya da

düzenlenmiş modal etüt ve eserlere de yer verilmesi gerektiğini düşündüklerini göstermektedir.

Tablo 12

Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Kullanılan Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserler Söyleme Açısından Zorluk Oluşturmakta Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	4	57,14
Kısmen	-	-
Çok az	2	28,57
Hiç	1	14,29
Toplam	7	100

Tablo 12’de görüldüğü gibi öğretmenlerin %57,14’ü “büyük ölçüde”, %28,57’si “çok az”, %14,29’u “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular bireysel ses eğitimi öğretmenlerinin, ses eğitimi derslerinde Türk halk ezgilerinden oluşan eserlerin seslendirilmesinin söyleme açısından zorluk oluşturduğunu düşündüklerini göstermektedir.

Tablo 13

Öğretmenlerin “Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserlerin Üzerinde Tartım Sadeleştirmesinin Yapılması Eserin Orijinalliğini Bozmakta Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	%	%
Tamamen	3	42,86
Büyük ölçüde	1	14,28
Kısmen	-	-
Çok az	3	42,86
Hiç	-	-
Toplam	7	100

Tablo 13’de görüldüğü gibi öğretmenlerin %42,86’sı “tamamen”, %14,28’i “büyük ölçüde”, % 42,86’sı “çok az” cevabını vermiştir.

Bu bulgular öğretmenlerin çoğunluğunun Türk halk ezgilerindeki tartım sadeleştirme çalışmalarının, eserlerin orijinalliğini bozduğunu düşündüklerini göstermektedir.

Tablo 14

Öğretmenlerin “Bireysel Ses Öğretimine İlişkin Olarak, Türk Halk Ezgilerimizden Düzenlenmiş Yeterli Sayı ve Nitelikte Etüt ve Eser Olduğunu Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	%	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	-	-
Kısmen	2	28,57
Çok az	4	57,14
Hiç	1	14,29
Toplam		100

Tablo 14’de görüldüğü gibi öğretmenlerin %28,57’si “kısmen”, 57,14’ü “çok az”, %14,29’u “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğretmenlerin tamamının kısmen ve altında olmak üzere görüş bildirmesiyle bireysel ses öğretimine ilişkin olarak, makamsal tarzda bestelenmiş ya da düzenlenmiş yeterli sayı ve nitelikte etüt ve eserin olmadığını düşündüklerini göstermektedir.

Tablo 15

Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitiminin Dağarcık Gelişimine Katkı Sağlamak Amacıyla Yapılacak Çalışmalarda, Halk Ezgilerimizden Düzenlenmiş Nitelikli Türkü, Şarkı Gibi Sözlü Eserlerden de Örnekler Verilmeli Midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	6	85,71
Kısmen	1	14,29
Çok az	-	-
Hiç	-	-
Toplam	7	100

Tablo 15’de görüldüğü gibi öğretmenlerin %85,71’i “büyük ölçüde”, % 14,29’u “kısmen” cevabını vermiştir.

Bu bulgular; öğretmenlerin tamamının kısmen ve üzerinde olmak üzere görüş bildirmesiyle bireysel ses eğitiminin dağarcık gelişimine katkı sağlamak amacıyla yapılacak çalışmalarda, halk ezgilerimize ilişkin nitelikli türkü, şarkı gibi sözlü eserlerden de örnekler verilmesi gerektiğini düşündüklerini göstermektedir.

Tablo 16

Öğretmenlerin "Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserlerde Sıkça Rastlanan, 10/8, 9/8, 7/8, ve 5/8'lik Gibi Aksak Usuller İcra Zorluğu Oluşturup, Bireysel Ses Eğitimi Sürecini Olumsuz Yönde Etkiler Mi?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	1	14,29
Kısmen	2	28,57
Çok az	2	28,57
Hiç	2	28,57
Toplam	7	100

Tablo 16'da görüldüğü gibi öğretmenlerin %14,29'u "tamamen", %28,57'si "kısmen", %28,57'si "büyük ölçüde", % 28,57'si "hiç" cevabını vermiştir.

Bu bulgular öğretmenlerin çoğunluğunun aksak ritimlerin eğitim sürecini olumsuz yönde etkilemeyeceğini düşündüklerini göstermektedir

Tablo 17

Öğretmenlerin "Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserler Daha Çok Sıra Seslerden Oluşup ve Belli Bir Seyir Özelliği Taşıdığı İçin Kolay Ezberlenir. Bu Durum Bireysel Ses Öğretimine Olumlu Yönde Katkı Sağlar Mı?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	3	42,86
Kısmen	2	28,56
Çok az	1	14,29
Hiç	1	14,29
Toplam	7	100

Tablo 17'de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 42,86'sı "büyük ölçüde", %28,56'sı "kısmen", %14,29'u "çok az", %14,29'u ise "hiç" cevabını vermiştir.

Bu bulgular; öğretmenlerin çoğunluğunun makamsal ezgilerin daha kolay ezberlendiğini ve bu durumun ses eğitime olumlu yönde katkı sağlayacağını düşündüklerini göstermektedir.

Tablo 18

Öğretmenlerin “Bireysel Ses Öğretimine Yönelik Olarak Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Olan Eserlerin, Akademik ve Evrensel Anlamdaki Geçerliği Ne Ölçüdedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	2	28,56
Büyük ölçüde	1	14,29
Kısmen	3	42,86
Çok az	1	14,29
Hiç	-	-
Toplam	7	100

Tablo 18’de görüldüğü öğretmenlerin %28,56’sı ,”tamamen”, %42,86’sı “büyük ölçüde” %14,29’u “kısmen”, %14,29’u ise “çok az” cevabını vermiştir.

Bu bulgular; öğretmenlerin çoğunluğunun makamsal tarzda bestelenmiş ya da düzenlenmiş eserleri akademik ve evrensel anlamda geçerli bulduklarını göstermektedir.

Tablo 19

Öğretmenlerin “Türk Halk Ezgileri Düzenlenip ya da Uyarlandığında Eğitim Müziği Olarak Kullanılabilme Derecesi Nedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	2	28,56
Büyük ölçüde	3	42,86
Kısmen	1	14,29
Çok az	1	14,29
Hiç	-	-
Toplam	7	100

Tablo 19’da görüldüğü gibi öğretmenlerin %28,56’sı “tamamen” %42,86’sı, “büyük ölçüde” %14,29’u, “kısmen”, %14,29’u,”çok az” cevabını vermiştir.

Bu bulgular; öğretmenlerin çoğunluğunun Türk halk ezgilerinin eğitim müziği olarak kullanılmasını anlamlı bulduklarını göstermektedir.

Tablo 20

Öğretmenlerin “Türk Halk Ezgilerine Karşı İlgi Durumunuz Ne Ölçüdedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	1	14,29
Büyük ölçüde	4	57,14
Kısmen	2	28,57
Çok az	-	-
Hiç	-	-
Toplam	7	100

Tablo 20’de görüldüğü gibi öğretmenlerin %14,29’u “tamamen”, %57,14’ü “büyük ölçüde”, %14,29’u “kısmen” cevabını vermiştir.

Bu bulgular; öğretmenlerin tamamının kısmen ve üzerinde olmak üzere görüş bildirmesiyle Türk halk ezgilerine karşı ilgili olduklarını göstermektedir.

Tablo 21

Öğretmenlerin “Öğrencilerinizden Zaman Zaman Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserleri, Söyleme ve Yorumlamaya Yönelik Bir Talep Geliyormu?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	1	14,29
Kısmen	5	71,42
Çok az	-	-
Hiç	1	14,29
Toplam	7	100

Tablo 21’de görüldüğü gibi öğretmenlerin %14,29’u “büyük ölçüde”, %71,42’si “kısmen”, %14,29’u ise “hiç” cevabını vermiştir. Bu bulgular; Türk halk ezgilerinden

aktarılmış eserleri yorumlamaya yönelik olarak öğrencilerden çok fazla bir talep olmadığını göstermektedir.

Tablo 22

Öğretmenleri “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde, Öğrencilerinize Onların Meslek Yaşantılarında Kullanabilecekleri, Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserlere Yer Verebiliyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları

	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	2	28,57
Kısmen	5	71,43
Çok az	-	-
Hiç	-	-
Toplam	7	100

Tablo 22’de görüldüğü gibi öğretmenlerin %28,57’si “büyük ölçüde” %71,43’ü “kısmen” cevabını vermiştir.

Bu bulgular; öğretmenlerin tamamının kısmen ve üzerinde olmak üzere görüş belirtmesiyle öğrencilerinin meslek yaşantılarında kullanabilecekleri Türk halk ezgilerinden oluşan eserlere derslerinde yer verdiklerini göstermektedir.

Tablo 23

Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitime Katkı Sağlayacağı Düşüncesiyle Makamsal Tarzda Beste ya da Düzenleme Yapar Mısınız?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımları

	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	-	-
Kısmen	1	14,29
Çok az	1	14,29
Hiç	5	71,42
Toplam	7	100

Tablo 23’de görüldüğü gibi öğretmenlerin % 14,29’u, “kısmen”, %14,29’u “çok az”, % 71,42’si “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular; öğretmenlerin büyük çoğunluğunu bireysel ses eğitimine katkı sağlayacağı düşüncesiyle makamsal tarzda beste ya da düzenleme yapmadığını göstermektedir.

Tablo 24

Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitimi İçin Düzenlenen Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserlerde Söyleme Kolaylığı Oluşturması Açısından, Zaman Zaman Tartım Sadeleştirilmesi Yapılmaktadır. Bu Durum Öğrenci Açısından Olumlu Mudur?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	-	-
Büyük ölçüde	5	71,43
Kısmen	2	28,57
Çok az	-	-
Hiç	-	-
Toplam	7	100

Tablo 24’de görüldüğü gibi öğretmenlerin %71,43’ü “büyük ölçüde”, %28,57’si “kısmen” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun makamsal ezgilerde tartım sadeleşmesi yapılmasının söyleme kolaylığı oluşturması açısından olumlu olduğunu göstermektedir.

Tablo 25

Öğretmenlerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserleri Kullanırken Öğrencilerin Yaşadıkları Zorluklar Nelerdir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Artikülasyon sorunları yaşamaktadırlar. Tiz seslere denk gelen “i”, “e” harflerinin yoğunluğu ve orijinal haliyle söylenmemesi eserin orijinalliğini bozmaktadır.	3	42,86
Sadeleşme yapılmamış eserlerde öğrenciler zorlanmaktadır.	2	28,57
Üslup ve icra özellikleri bakımından müzik türleri farklı özellikler gösterdiği için öğrenciler zorluk çekmektedir.	2	28,57
Toplam	7	100

Tablo 26

Öğretmenlerin "Öğrencilerinizi Ders Dışında Gözlemlediğiniz Kadarıyla Daha Çok Hangi Tür Müzikleri Seslendirmeyi Tercih Etmektedirler?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Müzik Türleri	f	%
Türkçe Pop,Rock	3	42,86
Yabancı pop	3	42,86
Arabesk	1	14,28
Toplam	7	100

Tablo 27

Öğretmenlerin "Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserlerin Kullanılmasına Yönelik Görüş ve Önerileriniz Nelerdir?" Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Görüş ve öneriler	f	%
Gırtlak gerektirmeyen halk müzikleri ses eğitiminde kullanılabilir.	1	14,29
Çalgıları bağlama olan öğrenciler şan tekniğinde zorlanmaktadırlar.	1	14,29
Teknik olarak ses eğitiminin temeli alındıktan sonra Batı şan ve Türk müziği şan olarak şan eğitimi ikiye bölünmelidir.	1	14,29
Eğitim süreci 9 sınıfta başlamalıdır.	1	14,29
1 ders saati yetersiz olduğundan arttırılmalıdır.	2	28,55
Türk halk ezgilerinden oluşan eserler piyano eşlikli olduğunda öğrenciye daha cazip gelmektedir.	1	14,29
Toplam	7	100

3.2. Güzel Sanatlar Lisesi 12. Sınıf Öğrencilerine Yönelik Anket Sorularına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 28

Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabında Bulunan Egzersiz ya da Eserler, Bireysel Ses Eğitimi Dersinin Kapsam ve İçeriği Bakımından Yeterli Midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	9	6,09
Büyük ölçüde	27	18,24
Kısmen	60	40,54
Çok az	30	20,27
Hiç	22	14,86
Toplam	148	100

Tablo 28’de görüldüğü gibi öğrencilerin % 6,09 ‘u, “tamamen”, % 18,24’ü “büyük ölçüde”, % 40,54’ü “kısmen”, % 20,27’sinin “çok az”, % 14,86’sı ise “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğrencilerin çoğunluğunun bireysel ses eğitimi ders kitabındaki egzersizleri ve eserleri kapsam ve içerik bakımından yeterli bulmadıklarını göstermektedir.

Tablo 29

Öğrencilerin “Haftada Bir Saat Olarak Gerçekleştirilen Bireysel Ses Eğitimi Ders Saatinin Yeterli Olduğunu Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	14	9,46
Büyük ölçüde	8	5,41
Kısmen	18	12,16
Çok az	48	32,43
Hiç	60	40,54
Toplam	148	100

Tablo 29’da görüldüğü gibi öğrencilerin % 9,46’sı “tamamen” olduğunu, % 5,41 “büyük ölçüde” % 12,16’sı “kısmen” , % 32,43’ü “çok az” , % 40,54’ü ise “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular; öğrencilerin büyük çoğunluğunun 1 saat olan bireysel ses eğitimi ders saatinin yeterli olmadığını düşündüklerin göstermektedir. Bu duruma göre 1 saatlik ders saatinin öğrencilerin ihtiyaçlarına karşılık vermediğini söyleyebiliriz.

Tablo 30

Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi Ders Kitabında Yer Alan Eserlerin Yaş ve Seviyelerinize Uygun Olduğunu Düşünüyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	15	10,14
Büyük ölçüde	18	12,16
Kısmen	57	38,51
Çok az	40	27,03
Hiç	18	12,16
Toplam	148	100

Tablo 30’da görüldüğü gibi öğrencilerin % 10,14’ü “tamamen”, % 12,16’sı “büyük ölçüde”, % 38,51’i “kısmen”, %27,03’ü “çok az”, %12,16’sı ise “hiç” cevabını vermiştir. Bu bulgular, öğrencilerin bu konudaki görüşlerinin geniş bir dağılım sergilediğini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin bir kısmı bireysel ses eğitimi dersi kitabında yer alan eserleri yaş ve seviyelerine uygun bulduklarını belirtmelerine rağmen çoğunluğu ise bulmadıklarını yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 31

Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitiminde Tonal Etüt ve Eserlerin Yanı Sıra Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Olan Modal Etüt ve Eserlere de Yer Verilmeli Midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	21	14,19
Büyük ölçüde	38	25,68
Kısmen	45	30,40
Çok az	28	18,92
Hiç	16	10,81
Toplam	148	100

Tablo 31’de görüldüğü gibi öğrencilerin % 14,19’u”tamamen”, % 25,68’i “büyük ölçüde”, %30,40’ı “kısmen” ,%18,92’si “çok az”,%10,81’i ise “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğrencilerin bu konudaki görüşlerinin geniş bir dağılım sergilediğini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin bir kısmı bireysel ses eğitiminde tonâl etüt ve eserlerin yanı sıra, makamsal tarzdaki etüt ve eserlere de yer verilmesini uygun bulduklarını belirtmelerine rağmen diğer bir kısmı ise uygun bulmadıklarını yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 32

Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserler Söyleme Açısından Zorluk Oluşturmakta Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	6	4,05
Büyük ölçüde	8	5,41
Kısmen	54	36,49
Çok az	45	30,40
Hiç	35	23,65
Toplam	148	100

Tablo 32’de görüldüğü gibi öğrencilerin % 4,05’i “tamamen”, % 5,41’i “büyük ölçüde”, %36,49’u “kısmen” , %30,40’ı “çok az”, %23,65’i ise “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular; öğrencilerin büyük çoğunluğunun bireysel ses eğitimi dersinde halk ezgilerinden oluşan eserlerin, söyleme açısından bir zorluk oluşturmadığını düşündüklerini göstermektedir. Bu duruma göre halk ezgilerinden oluşan eserlerin söyleme açısından zorluk oluşturmadığını söyleyebiliriz.

Tablo 33

Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserlerin Üzerinde Tartım Sadeleştirmesinin Yapılması Eserlerin Orijinalliğini Bozmakta Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	19	12,94
Büyük ölçüde	27	18,23
Kısmen	42	28,47
Çok az	42	28,47
Hiç	17	11,89
Toplam	148	100

Tablo 33’de görüldüğü gibi öğrencilerin 12,94’ü “tamamen”, % 18,23’ü “büyük ölçüde”, %28,47’si “kısmen”, %28,47’si “çok az”, %11,89’u ise “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğrencilerin bu konudaki görüşlerinin geniş bir dağılım sergilediğini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin bir kısmı bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk ezgilerinden oluşan eserlerin üzerinde yapılan tartım sadeleştirmesinin eserlerin orijinalliğini bozmadığını belirtmelerine rağmen, çoğunluğun ise bu tür tartım sadeleştirilmelerin eserlerin orijinalliğini bozduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Tablo 34

Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitiminin Dağarcık Gelişimine Katkı Sağlamak Amacıyla Yapılacak Çalışmalarda, Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Nitelikli Türkü, Şarkı Gibi Sözlü Eserlerden de Örnekler Verilmeli Midir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	24	16,32
Büyük ölçüde	45	30,51
Kısmen	52	35,24
Çok az	18	12,36
Hiç	8	5,57
Toplam	148	100

Tablo 34’de görüldüğü gibi öğrencilerin % 16,32’si “tamamen”, % 30,51’i “büyük ölçüde”, %35,24’ü “kısmen” , %12,36’sı “çok az”, %5,57’si ise “hiç” cevabını vermiştir. Bu bulgular, öğrencilerin çoğunluğunun kısmen ve üzerinde olmak üzere görüş bildirmesiyle bireysel ses eğitiminin dağarcık gelişimine katkı sağlamak amacıyla yapılacak çalışmalarda, makamsal ezgilerimize ilişkin nitelikli türkü, şarkı gibi sözlü eserlerden örnekler verilmesi gerektiğini düşündüklerini göstermektedir.

Tablo 35

Öğrencilerin “Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserlerde Sıkça Rastlanan 10/8’lik, 9/8’lik,7/8’lik ve 5/8’lik Gibi Aksak Usuller Söyleme Zorluğu Oluşturup, Bireysel Ses Eğitimi Sürecini Olumsuz Yönde Etkiler Mi?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	10	6,98
Büyük ölçüde	6	4,05
Kısmen	38	25,78
Çok az	55	36,54
Hiç	39	26,65
Toplam	148	100

Tablo 35’de görüldüğü gibi öğrencilerin % 6,98’i “tamamen”, % 4,05’i “büyük ölçüde”, %25,78’i “kısmen” ,%36,54’ü “çok az”, %26,65’i ise “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğrencilerin büyük çoğunluğunun Türk halk ezgilerinde sıkça rastlanan 10/8'lik, 9/8'lik, 7/8'lik ve 5/8'lik gibi aksak usullerin söyleme zorluğu oluşturmayıp, bireysel ses eğitimi sürecini olumsuz yönde etkilemediğini düşündüklerini göstermektedir.

Tablo 36

Öğrencilerin “Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Eserler Daha Çok Sıra Seslerden Oluşup ve Belli Bir Seyir Özelliği Taşıdığı İçin Kolay Ezberlenir. Bu Durum Bireysel Ses Eğitimine Olumlu Yönde Katkı Sağlar Mı?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	21	14,19
Büyük ölçüde	40	27,02
Kısmen	51	34,46
Çok az	25	16,89
Hiç	11	7,44
Toplam	148	100

Tablo 36’da görüldüğü gibi öğrencilerin% 14,19’u “tamamen”, % 27,02’si “büyük ölçüde”, %34,46’sı “kısmen”, %16,89’u “çok az”, %7,44’ü ise “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğrencilerin çoğunluğunun makamsal ezgilerin daha çok sıra seslerden oluşup ve belli bir seyir özelliği taşıdığı için kolay ezberlendiğini, bu durumun ise ses eğitimine olumlu katkı sağlayacağını düşündüklerini göstermektedir.

Tablo 37

Öğrencilerin “Bireysel Ses Öğretimine Yönelik Olarak Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Olan Eserlerin Akademik ve Evrensel Anlamdaki Geçerliliği Ne Ölçüdedir” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	22	14,86
Büyük ölçüde	32	21,62
Kısmen	47	31,76
Çok az	36	24,32
Hiç	11	7,44
Toplam	148	100

Tablo 37’de görüldüğü gibi öğrencilerin % 14,86’sı “tamamen”, % 21,62’si “büyük ölçüde”, %31,76’sı “kısmen”, %24,32’si “çok az”, %7,44’ü ise “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğrencilerin bu konudaki görüşlerinin geniş bir dağılım sergilediğini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin bir kısmı bireysel ses öğretimine yönelik olarak makamsal tarzda bestelenmiş ya da düzenlenmiş olan eserlerin akademik ve evrensel anlamdaki geçerliliğinin olduğunu düşündüklerini belirtmelerine rağmen diğer bir kısmı ise geçerliliğin olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 38

Öğrencilerin “Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserlere Karşı İlgi Durumunuz Nedir?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	27	18,24
Büyük ölçüde	35	23,03
Kısmen	40	27,03
Çok az	30	20,21
Hiç	17	11,49
Toplam	148	100

Tablo 38’de görüldüğü gibi öğrencilerin % 18,24’ü “tamamen”, % 23,03’si “büyük ölçüde”, %27,03’si “kısmen”, %20,21’si “çok az”, %11,49’ü ise “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğrencilerin bu konudaki görüşlerinin geniş bir dağılım sergilediğini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin çoğunluğu halk ezgilerine karşı ilgili olduklarını belirtmelerine rağmen, diğer bir kısmı ise çok fazla ilgi duymadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 39

Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi İçin Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenen Ezgilerde Söyleme Kolaylığı Oluşturması Açısından, Zaman Zaman Tartım Sadeleştirilmesi Yapılmaktadır. Bu Durum Öğrenci Açısından Olumlu Mudur?” Sorusuna Verdikleri Yanıtların Dağılımı

	f	%
Tamamen	58	39,19
Büyük ölçüde	43	29,05
Kısmen	21	14,87
Çok az	9	6,08
Hiç	16	10,81
Toplam	148	100

Tablo 39’da görüldüğü gibi öğrencilerin % 6,08’i “tamamen”, % 29,05’i “büyük ölçüde”, %39,19’u “kısmen”, 14,87’si “çok az”, % 10,81’i ise “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğrencilerin büyük çoğunluğunun makamsal ezgilerde tartım sadeleştirilmesinin yapılmasını anlamlı bulduklarını ve söyleme açısından kolaylık oluşturduğunu düşündüklerini göstermektedir.

Tablo 40

Öğrencilerin “Konserlerinizde, Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserlere Yer Verebiliyor Musunuz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Tamamen	21	14,19
Büyük ölçüde	30	20,27
Kısmen	52	35,05
Çok az	31	20,35
Hiç	15	10,14
Toplam	148	100

Tablo 40’da görüldüğü gibi öğrencilerin % 14,19’u “tamamen”, % 20,27’si “büyük ölçüde”, %35,05’i, “kısmen”, 20,35’i “çok az”, % 10,14’ü ise “hiç” cevabını vermiştir.

Bu bulgular, öğrencilerin çoğunluğunun yapılan konser etkinliklerinde Türk halk ezgilerinden oluşan eserlere de yer verdiklerini göstermektedir.

- Aşağıdaki tablolarda açık uçlu sorulara verilen cevapların analizleri yapılmıştır.

Tablo 41

Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserleri Seslendirirken Yaşadığınız Zorluklar Var Mıdır?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

	f	%
Hayır yoktur	95	64,19
Halk ezgilerinde tartım değişikliklerinde zorlanıyorum.	11	7,43
Halk ezgilerini sevmediğim için zorlanıyorum.	20	13,51
Halk ezgilerini şan tekniği ile okumakta zorlanıyorum.	22	14,87
Toplam	148	100

Bu bulgulara göre % 64,19'u halk ezgilerinden aktarılmış eserleri seslendirirken herhangi bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir. %7,43'ü halk ezgilerinde olan tartım değişikliklerinden dolayı zorluk yaşadığını belirtmiştir. %13,51'i halk ezgilerini sevmediklerinden dolayı zorluk yaşadığını belirterek, %14,87'si ise halk ezgilerini şan tekniğiyle okuyamadığını bu nedenden dolayı zorluk yaşadığını belirtmiştir.

Tablo 42

Öğrencilerin “Ders Dışında Hangi Tarzda Müzik Dinlemeyi Seversiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Müzik Türleri	f	%
Türk Halk Müziği	26	17,57
Türk Sanat Müziği	15	10,13
Türkçe Pop, Rock	52	35,14
Yabancı pop	30	20,27
Arabesk	15	10,13
Jazz, Blues	10	6,76
Toplam	148	100

Tablo 43

Öğrencilerin “Bireysel Ses Eğitimi Dersinde En Çok Kullandığınız Türk Halk Ezgilerinden Düzenlenmiş Eserler Hangileridir” Sorusuna Verdikleri Cevaplar

Düzenleyen	Eser adları
Erdal Tuğcular	Süpürgesi Yoncadan
Erdal Tuğcular	Kahve Koydum Fincana
Erdal Tuğcular	Öte Yakaya Geçelim
Erdal tuğcular	Karahisar Kalesi
Erdal Tuğcular	Gemiler Giresune
Saip Egüz	Efem
Saip Egüz	Çarşıya Vardım
Saip Egüz	Yenice Yolları
Saip Egüz	Keklik
Saip Egüz	Yörük Ali
Mahmut Sarı	Altın Bişşik

Tablo 44

Öğrencilerin “Görüş ve Önerileriniz Varsa Lütfen Belirtiniz?” Sorusuna Verdikleri Cevapların Dağılımı

Görüş ve Öneriler	f	%
Bireysel ses eğitimi ders saati 1 saatten fazla olmalıdır.	43	29,05
Sınavlarda, öğrenci seviyesinin üstünde zorlama yapılmamalıdır.	9	6,08
Bireysel ses eğitimi dersi sadece 12.sınıfta olmamalıdır.	24	16,22
Ders kitabındaki egzersizler ve eserler çoğaltılmalıdır.	18	12,16
Bireysel ses eğitimi dersinde halk ezgilerinden oluşan ezgiler yerine batı müziği ağırlıklı eserler seslendirilmelidir.	5	3,38
Bireysel ses eğitimi dersi bireysel yapılmalıdır.2 ya da 3 kişi ile yapılmamalıdır.	28	18,92
Bireysel ses eğitimi derslerinde ses kullanımı ile ilgili yeterli bilgi verilmelidir.	21	14,19
Toplam	148	100

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç

Bu bölümde, bulgular ve bulguların yorumlanmasına dayalı erişilebilen sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda oluşturulup, geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

- Araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak aşağıdaki sonuçlara varılmıştır

4.1.1. Güzel Sanatlar Liselerinde Bireysel Ses Eğitimi Dersini Yürüten Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerine Yönelik Sonuçlar

Güzel Sanatlar liselerinde bireysel ses eğitimi dersini yürüten 7 öğretmenden 3 tanesi ana çalgı olarak şan eğitimi, diğerleri klasik kemençe, keman ve viyola eğitimi aldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin mesleki kıdem durumları ise 1–5 ve 5-10 yılları arasında dağılım göstermektedir.

4.1.2. Bireysel Ses Eğitimi Öğretmenlerinin Türk Halk Ezgilerinden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri Doğrultusunda Oluşan Sonuçlar

Bireysel ses eğitimi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu ders kitabında bulunan egzersiz ve eserleri yeterli bulmadıklarını, tamamı ise kısmen ve altında görüş bildirerek bireysel ses eğitimi kitabında yer alan eserlerin öğrencilerin yaş ve seviyelerine uygun olmadıklarını düşündüklerini, büyük çoğunluğu kısmen ve altında olmak üzere öğretim programında Halk ezgilerine yönelik kazanımların yeteri kadar yer aldığını düşünmediklerini yine öğretmenlerinin büyük çoğunluğu kısmen ve üzerinde olmak üzere tonal etüt ve eserlerin

yanı sıra makamsal tarzda bestelenmiş ya da düzenlenmiş olan modal etüt ve eserlere de ses eğitiminde yer verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin çoğunluğu Türk halk ezgilerinden oluşan eserlerin söyleme açısından zorluk oluşturduğunu diğer kısmı ise herhangi bir zorluk oluşturmadığını, çoğunluğu Türk halk ezgilerinden oluşan eserlerin üzerinde tartım sadeleştirmesinin eserin orijinalliğini bozduğunu, öğretmenlerin tamamının kısmen ve altında görüş bildirmesiyle yeterli sayı ve nitelikte makamsal tarzda bestelenmiş ya da düzenlenmiş etüt ve eser olmadığını, tamamı bireysel ses eğitimi dağarcığına katkı sağlamak amacıyla yapılacak çalışmalarda nitelikli şarkı ve türkü gibi sözlü eserlere de yer verilmesini gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğu Türk halk ezgilerinde sıkça rastlanan, 10/8, 9/8, 7/8, ve 5/8' lik gibi aksak usullerin icra zorluğu oluşturmadığını çoğunluğu makamsal ezgilerin daha çok sıra seslerden oluşup ve belli bir seyir özelliği taşıdığı için kolay ezberlendiğini ve bu durumunda ses eğitimine olumlu katkı sağladığını, çoğunluğu ses eğitime yönelik olarak makamsal tarzda bestelenmiş ya da düzenlenmiş olan eserlerin, akademik ve evrensel anlamda geçerli olduğunu yine çoğunluğu ise Türk halk ezgilerinin düzenlenip ya da uyarlandığında eğitim müziği olarak kullanabileceğini söylemişlerdir.

Öğretmenlerin tamamı kısmen ve üzerinde görüş bildirerek derslerinde öğrencilerinin meslek yaşantılarında kullanabilecekleri halk ezgilerine yer verdiklerini, yine öğretmenlerin tamamı kısmen ve üzerinde görüş bildirerek bireysel ses eğitimi için düzenlenen makamsal ezgilerde söyleme kolaylığı oluşturması açısından, tartım sadeleştirmesi yapılmasının gerekli olduğunu belirtmişlerdir.

Ayrıca bazı öğretmenler ses eğitimi derslerinde halk ezgilerini kullanırken öğrencilerin tiz seslere denk gelen “i”, ”e” gibi vokallerin yoğunluğu nedeniyle artikülasyon sorunları yaşadıklarını, üslup ve icra bakımından zorluk çektiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bir kısmı ise ses eğitiminde gırtlak gerektirmeyen halk ezgilerinin kullanılması gerektiğini, ana çalgısı bağlama olan öğrencilerin şan tekniğiyle yapılan ses eğitimi dersinde daha fazla zorlandıklarını ve ses eğitiminin 9. Sınıfta başlamasının daha uygun olacağını aynı zamanda Türk halk ezgilerinden oluşan eserlerin piyano eşlikli olarak seslendirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

4.1.3. Bireysel Ses Eğitimi Dersi Gören 12. Sınıf Öğrencilerinin Türk Halk Ezgilerinden Yararlanma Durumlarına İlişkin Görüşleri Doğrultusunda Oluşan Sonuçlar

Öğrencilerin çoğunluğu bireysel ses eğitimi dersi kitabında yer alan egzersizleri yeterli bulmadıklarını, büyük çoğunluğu ise 1 saat olan ders saatinin yetmediğini ve ihtiyaçlarına karşılık vermediğini, öğrencilerin bir kısmı ders kitabında yer alan eserlerin yaş ve seviyelerine uygun olduğunu diğer bir kısım ise uygun olmadığını düşündüklerini belirtmiştir.

Öğrencilerin bir kısmı bireysel ses eğitiminde tonâl etüt ve eserlerin yanı sıra, makamsal tarzdaki etüt ve eserlere de yer verilmesinin gerektiğini, diğer bir kısmı ise çok da önemli bulmadıklarını, yine bir kısmı bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk ezgilerinden oluşan eserlerin üzerinde yapılan tartım sadeleştirilmesinin eserlerin orijinallliğini bozmadığını diğer kısım ise bu tür tartım sadeleştirilmelerin eserlerin orijinallliğini bozduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin çoğunluğu bireysel ses eğitimi dersinde halk ezgilerinden oluşan eserlerin, söyleme açısından bir zorluk oluşturmadığını düşündüklerini, yine çoğunluğunun makamsal ezgilerin daha çok sıra seslerden oluşup ve belli bir seyir özelliği taşıyıp kolay ezberlendiği için ses eğitimine olumlu katkılar sağlayabileceğini, bir kısım ise bireysel ses öğretime yönelik olarak makamsal tarzda bestelenmiş ya da düzenlenmiş olan eserlerin akademik ve evrensel anlamdaki geçerliliğinin olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin çoğunluğu halk ezgilerine karşı ilgili olduklarını ve makamsal ezgilerde tartım sadeleştirilmesinin yapılmasını anlamlı bulduklarını ve söyleme açısından kolaylık oluşturduğunu düşündüklerini söylemişlerdir.

4.2. Öneriler

- Güzel Sanatlar Liselerindeki 1 saatlik olan ders saati 2 ders saatine çıkarılabilir.
- 1 ders saati içerisinde 2'şer yada 3'er öğrenciyle yapılan bireysel ses eğitimi dersi verimli olmamaktadır. Bu nedenle 1 ders saati içerisinde sadece 1 öğrenci ile çalışılmalıdır.

- Bireysel ses eğitimi derslerinin verimli geçmesi için dersliklerin, bireysel ses eğitimi dersi için akustik ve fiziki imkan yönünden elden geçmeli ona göre düzenlenmelidir.
- Bireysel ses eğitimi dersinde karşılaşılan sorunların giderilmesinde, bu araştırma için yer verilen öğretmenlerin ve öğrencilerinin görüş ve önerileri dikkate alınmalıdır.
- Öğrencilere verilen eserler yaş ve seviyelerine uygun seçilmeli, yapılan ses eğitimi sınavlarında, seslendirilen eserler öğrencilerin kapasitesinin üzerinde olmamalıdır.
- Bireysel ses eğitimi öğretim programı gözden geçirilip öğretmenlerin ve öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmelidir.
- Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş eserlere bireysel ses eğitimi derslerinde istek doğrultusunda kullanımı arttırılıp varsa piyano eşliği ile birlikte seslendirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Birol, K. B. (1997). Bireysel söyleme (şan) derslerinde halk türküleri ve dağarcık sorunu. *Orkestra Aylık Müzik Dergisi*, 36-283.
- Çevik, S. (1999). *Koro eğitimi ve yöntem ve teknikleri*. Ankara: Yurtrenkleri.
- Efe, İ.E. (2015). *Ortaöğretim 10.sınıf ders kitabı*. Ankara.
- İlyasoğlu, E. (2001). *Zaman içinde müzik*. İstanbul: Remzi.
- Kaymak, M. (1982). Türk halk müziği ve oyunları. *Folklor Dergisi*, 385,15-31.
- Kaynar, Ü. (1996). *Türk halk kültürü ve halk müziği*. İstanbul: Ege.
- MEB, (2008). *Bireysel ses eğitimi dersi öğretim programı (12. sınıf)*. Ankara, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2009). *Ortaöğretim 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar müzik dersi öğretim programı*. Ankara.
- Özçimen, A., Yıldız, G. (2011). Sesin karakterini ve kalitesini belirleyen etmenler. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*. 32, 149-168.
- Say, A. (2005). *Müzik sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi, Ankara.
- Say, A. (2012). *Müziğin kitabı*. Müzik Ansiklopedisi, Ankara.
- Sözer, V. (2012). *Müzik terimleri sözlüğü*. (1. Baskı). İstanbul: Remzi
- Sun, M. (2004). *Türk müziği makam dizileri*. (Birinci Baskı). Ankara: Sun.
- Tatlıdil, D. (1998). *Şan tekniğinin Türk halk müziğinde uygulanması ve karşılaşılan sorunlar*. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- Töreyin, A. M. (1999). Bildiri: *Eğitim fakülteleri müzik öğretmenliği programı anabilim dalındaki şarkı söyleme eğitimi*. İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Töreyin, A. M. (2000). Türkiye Türk'çesine uygun şan eğitimi. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* ,583, 83-91.
- Töreyin, A. M. (2008). *Ses eğitimi (temel kavramlar-ilkeler-yöntemler*. Ankara.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik/ insan ve sanat eğitimi*. Müzik Ansiklopedisi, Ankara.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. (3.Basım). Ankara: Evrensel.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. (3. Baskı). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara: Evrensel.
- Uçan, A. (2005). *Türk Müzik Kültürü*. (2.Basım).Ankara:Evrensel.
- Uras, E. (1998). *Türk halk müziği icra özelliklerinin ses eğitimi (şan tekniği) açısından değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yurdakul, M . 2000). *Güzel şarkı söyleme ve sesi geliştirmede kesin başarının yolları*. Lir Müzik ve Sahne Sanatları Merkezi, Ankara.

EKLER

Ek 1. Öğretmen Anket Formu

GENEL AÇIKLAMALAR

Bu anket Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Programı'nda yapılmakta olunan yüksek lisans tezi ile ilgili verilerin bir kısmını elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma; Bireysel ses eğitiminde Türk Halk Ezgileri'nin kullanılma durumlarının araştırılmasına yönelik olup, makamsal ezgilerin bireysel ses öğretiminde kullanılabilirliğini araştırmak / geliştirmek ve konuyla ilgili yaklaşımları irdelemek etkinliklerini kapsamaktadır.

Anket, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü

12. sınıf bireysel ses eğitimi dersini veren öğretmenlere yönelik hazırlanmıştır. Anket; seçmeli, doldurulmalı ve açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Değerlendirme kolaylığı sağlaması amacıyla, soruların çoğunda beş kademeli dereceleme ölçeği kullanılmış ve seçenekler için ölçek değerleri “ Tamamen, Büyük Ölçüde, Kısmen, Çok Az, Hiç” olarak belirlenmiştir. Bu sorularda size en uygun gelen seçeneğe ilişkin kutucuğun içine (x) işareti koyarak işaretlemeyi yapınız ve lütfen hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız. Ankette elde edilen cevaplar yalnız bu araştırma için kullanılacak olup, anketi cevaplayanlara ilişkin her türlü bilgi gizli tutulacaktır. İlginiz yardımlarınız ve katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarım,

Araştırmacı

Banu SARAÇ ÇETİN

ÖĞRETMEN ANKETİ

Görev Yaptığınız Kurumun Adı:

Mezun Olduğunuz Üniversite ve Yılı:

1) Lisans döneminizde eğitim gördüğünüz ana çalgınız hangisidir?.....

2) Kaç yıldır güzel sanatlar liselerinde bireysel ses eğitimi dersine girmektesiniz?
.....

3) Bölümünüzde Ses Eğitimi için hazırlanmış Bireysel Öğretim Programı var mıdır?

() Evet () Hayır

4) Mevcut programın dışında daha ayrıntılı bireysel ses öğretim programı hazırlamaya gereksinim var mıdır?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

5) Bireysel ses eğitimi dersi öğretim programınızda yer alan kazanımlar ne derecede gerçekleşmektedir?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

6) Bireysel ses eğitimi dersi öğretim programının geliştirilmesine yönelik olarak görüş ve önerileriniz nelerdir?

.....
.....

7) Bireysel Ses Eğitimi ders kitabında bulunan egzersiz yada eserler, bireysel Ses Eğitimi dersinin kapsam ve içeriği bakımından yeterlidir?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

8) Haftada bir saat olarak gerçekleştirilen bireysel ses eğitimi ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 9) Bireysel ses eğitimi ders kitabında yer alan eserlerin öğrencilerin yaş ve seviyelerine uygun olduğunu düşünüyor musunuz ?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 10) Bireysel ses eğitimi öğretim programında Halk ezgilerine yönelik kazanımların yeteri kadar yer aldığını düşünüyor musunuz?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 11) Bireysel Ses Eğitiminde tonâl etüt ve eserlerin yanı sıra Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş olan modal etüt ve eserlere de yer verilmeli midir?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 12) Bireysel Ses Eğitimi dersinde Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş eserler söyleme açısından zorluk oluşturmakta mıdır?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 13) Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş eserlerin üzerinde tartım sadeleştirmesinin yapılması eserin orijinalliğini bozmakta mıdır?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 14) Bireysel ses öğretimine ilişkin olarak, Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş yeterli sayı ve nitelikte etüt ve eser olduğunu düşünüyor musunuz?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 15) Bireysel Ses Eğitiminin dağarcık gelişimine katkı sağlamak amacıyla yapılacak çalışmalarda, halk ezgilerimizden düzenlenmiş nitelikli türkü, şarkı gibi sözlü eserlerden de örnekler verilmeli midir?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 16) Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş eserlerde sıkça rastlanan, 10/8, 9/8, 7/8, ve 5/8' lik gibi aksak usuller icra zorluğu oluşturup, bireysel ses eğitimi sürecini olumsuz yönde etkiler mi?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 17) Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş ezgiler daha çok sıra seslerden oluşup ve belli bir seyir özelliği taşıdığı için kolay ezberlenir. Bu durum bireysel ses öğretimine olumlu yönde katkı sağlar mı?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 18) Bireysel ses öğretimine yönelik olarak Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş eserlerin, akademik ve evrensel anlamdaki geçerliği ne ölçüdedir?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 19) Türk halk ezgilerinin düzenlenip ya da uyarlandığında eğitim müziği olarak kullanılabilme derecesi nedir?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 20) Türk halk ezgilerine karşı ilgi durumunuz ne ölçüdedir?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 21) Öğrencilerinizden zaman zaman Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş eserleri, söyleme ve yorumlamaya yönelik bir talep geliyor mu?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 22) Dersinizde, öğrencilerin onları meslek yaşantılarında kullanabilecekleri, Türk halk ezgilerinden düzenlenen eserlere yer verebiliyor musunuz?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 23) Bireysel ses eğitime katkı sağlayacağı düşüncesiyle makamsal tarzda beste yada düzenleme yapar mısınız?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

24) Bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk ezgilerinden düzenlenen eserleri kullanırken öğrencilerin yaşadıkları zorluklar nelerdir?

.....

25) Öğrencilerinizi ders dışında gözlemlediğiniz kadarıyla daha çok hangi tür müzikleri seslendirmeyi tercih etmektedirler?

.....

26) Bireysel ses eğitimi için Türk halk ezgilerinden düzenlenen eserlere söyleme kolaylığı oluşturması açısından, zaman zaman tartım sadeleştirilmesi yapılmaktadır. Bu durum öğrenci açısından olumlu mudur?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

27) Bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk ezgilerinden düzenlenen eserlerin kullanılmasına yönelik görüş ve önerileriniz nelerdir?

.....

Ek 2. Öğrenci Anket Formu

GENEL AÇIKLAMALAR

Bu anket Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Programı'nda yapılmakta olunan yüksek lisans tezi ile ilgili verilerin bir kısmını elde etmek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma; Bireysel ses eğitiminde Türk Halk Ezgileri'nin kullanılma durumlarının araştırılmasına yönelik olup, makamsal ezgilerin bireysel ses öğretiminde kullanılabilirliğini araştırmak / geliştirmek ve konuyla ilgili yaklaşımları irdelemek etkinliklerini kapsamaktadır.

Anket, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü 12. sınıf bireysel ses eğitimi dersini alan öğrencilere yönelik hazırlanmıştır. Anket; seçmeli, doldurmalı ve açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Değerlendirme kolaylığı sağlaması amacıyla, soruların çoğunda beş kademeli dereceleme ölçeği kullanılmış ve seçenekler için ölçek değerleri “ Tamamen, Büyük Ölçüde, Kısmen, Çok Az, Hiç” olarak belirlenmiştir. Bu sorularda size en uygun gelen seçeneğe ilişkin kutucuğun içine (x) işareti koyarak işaretlemeyi yapınız ve lütfen hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız. Ankette elde edilen cevaplar yalnız bu araştırma için kullanılacak olup, anketi cevaplayanlara ilişkin her türlü bilgi gizli tutulacaktır.

İlginiz yardımlarınız ve katkılarınız için şimdiden teşekkür eder, saygılar sunarım,

Araştırmacı

Banu SARAÇ ÇETİN

ÖĞRENCİ ANKETİ

Okuduğunuz Okul:.....

- 1) Bireysel Ses Eğitimi ders kitabında bulunan egzersiz yada eserler, bireysel Ses Eğitimi dersinin kapsam ve içeriği bakımından yeterlidir?**

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 2) Haftada bir saat olarak gerçekleştirilen bireysel ses eğitimi ders saatinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?**

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 3) Bireysel ses eğitimi ders kitabında yer alan eserlerin yaş ve seviyelerinize uygun olduğunu düşünüyor musunuz ?**

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 4) Bireysel Ses Eğitiminde tonâl etüt ve eserlerin yanı sıra Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş olan modal etüt ve eserlere de yer verilmeli midir?**

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 5) Bireysel Ses Eğitimi dersinde Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş eserler söyleme açısından zorluk oluşturmakta mıdır?**

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 6) Bireysel ses eğitimi dersinde Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş eserlerin üzerinde tartışım sadeleştirmesinin yapılması eserin orijinalliğini bozmakta mıdır?**

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 7) Bireysel Ses Eğitiminin dağarcık gelişimine katkı sağlamak amacıyla yapılacak çalışmalarda, Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş nitelikli türkü, şarkı gibi sözlü eserlerden de örnekler verilmeli midir?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 8) Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş eserlerde sıkça rastlanan, 10/8, 9/8, 7/8, ve 5/8' lik gibi aksak usuller icra zorluğu oluşturup, bireysel ses eğitimi sürecini olumsuz yönde etkiler mi?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 9) Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş eserler daha çok sıra seslerden oluşup ve belli bir seyir özelliği taşıdığı için kolay ezberlenir. Bu durum bireysel ses öğretimine olumlu yönde katkı sağlar mı?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 10) Bireysel ses öğretimine yönelik olarak Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş eserlerin akademik ve evrensel anlamdaki geçerliği ne ölçüdedir?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 11) Türk halk ezgilerine karşı ilgi durumunuz ne ölçüdedir?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 12) Bireysel ses eğitimi için Türk halk ezgilerinden düzenlenen ezgilerde söyleme kolaylığı oluşturma açısından, zaman zaman tartım sadeleştirilmesi yapılmaktadır. Bu durum öğrenci açısından olumlu mudur?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

- 13) Konserlerinizde Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş eserlere yer verebiliyor musunuz?

Tamamen	Büyük ölçüde	Kısmen	Çok az	Hiç

14) Bireysel ses eğitimi dersinde halk ezgilerinden düzenlenmiş eserleri kullanırken yaşadığınız zorluklar var mıdır?

.....
.....

15) Ders dışında hangi tarzda müzik dinlemeyi seversiniz? Lütfen belirtiniz.

.....
.....

16) Bireysel ses eğitimi dersinde en çok kullandığınız Türk halk ezgilerinden düzenlenmiş eserler hangileridir ? Lütfen düzenleyen kişilerin adını yazınız.

.....

17) Görüş ve önerileriniz varsa lütfen belirtiniz?

.....

GAZİ GELECEKTİR..